

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПрАТ «ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ЗАПОРІЗЬКИЙ
ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»

Кафедра Міжнародних відносин, управління та адміністрування

ДО ЗАХИСТУ ДОПУЩЕНА

Зав.кафедрою _____
д.е.н., доц. Михайлик Д.П.

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА
ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ
ПІДПРИЄМСТВА

Виконала

ст. гр. ФБС-212/м

(підпис)

В.М. Макозьоб

Керівник

д.е.н., проф.

(підпис)

Я.О. Ізмайлов

Запоріжжя

2023

ПрАТ «ПВНЗ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ
ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»
Кафедра Міжнародних відносин, управління та адміністрування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

д.е.н., проф. Михайлик Д.П.

«__» _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ
студенту гр. ФБС-212/м,
спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»
Макодьобу Володимиру Миколайовичу

1. Тема: Підвищення ефективності управління капіталом підприємства.

Затверджена наказом по інституту «__» _____ 2023 р. № _____

2. Термін здачі студентом закінченої роботи: «__» _____ 2024 р.

3. Перелік питань, що підлягають розробці:

- дослідити сутність поняття «капітал підприємства»;
- розглянути нормативно-правову та інформаційну базу управління капіталом підприємства;
- розглянути механізм управління капіталом підприємства;
- провести аналіз діяльності ТОВ «Лайнер-1» та фінансових результатів, що її характеризують;
- проаналізувати фінансовий стан ТОВ «Лайнер-1»;
- зробити аналіз капіталу ТОВ «Лайнер-1»;
- розглянути переваги і недоліки методів оптимізації структури капіталу підприємства для підвищення ефективності управління ним;
- дослідити застосування ефекту фінансового левериджу для обґрунтування потреби оптимізації структури капіталу ТОВ «Лайнер-1»;
- забезпечити управління вартісно-ризиковими факторами та часовими аспектами фінансування потреб у капіталі ТОВ «Лайнер-1».

4. Календарний графік підготовки кваліфікаційної роботи

№ етапу	Зміст	Терміни виконання	Готовність по графіку%, підпис керівника	Підпис керівника про повну готовність етапу, дата
1	Збір практичного матеріалу за темою кваліфікаційної бакалаврської (магістерської) роботи			
2	I атестація I розділ кваліфікаційної бакалаврської (магістерської) роботи			
3	II атестація II розділ кваліфікаційної бакалаврської (магістерської) роботи			
4	III атестація III розділ кваліфікаційної бакалаврської (магістерської) роботи, висновки та рекомендації, додатки, реферат			
5	Перевірка кваліфікаційної бакалаврської (магістерської) роботи на оригінальність			
6	Доопрацювання кваліфікаційної бакалаврської (магістерської) роботи, підготовка презентації, отримання відгуку керівника і рецензії			
7	Попередній захист кваліфікаційної бакалаврської (магістерської) роботи			
8	Подача кваліфікаційної бакалаврської (магістерської) роботи на кафедру			
9	Захист кваліфікаційної бакалаврської (магістерської) роботи			

Дата видачі завдання «__» _____ 2023 р.

Керівник магістерської роботи _____
(підпис)

Я.О. Ізмайлов
(прізвище та ініціали)

Завдання прийняв до виконання _____
(підпис)

В.М. Макодзьоб
(прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна магістерська дипломна робота містить: 76 сторінок, 23 табл., 20 рисунків, 43 використаних джерела, 2 додатки.

Об'єкт магістерської дипломної роботи – процес управління капіталом підприємства та показники, що його характеризують. Предметом роботи є теоретичні і практичні питання щодо процесів управління капіталом Товариства з обмеженою відповідальністю «Лайнер-1».

Метою магістерської дипломної роботи є дослідження теоретичних, методологічних та практичних аспектів підвищення ефективності управління капіталом підприємства.

У роботі досліджені сутність поняття «капітал підприємства», розглянуто нормативно-правову та інформаційну базу та механізм управління капіталом підприємства. На основі фінансової звітності ТОВ «Лайнер-1» проведено аналіз його діяльності та фінансових результатів, проаналізовано фінансовий стан підприємства за 2017-2021 роки. Зроблено висновки про прибутковість, ліквідність та стабільну ділову активність підприємства у аналізованій період. Проведено розширений аналіз капіталу ТОВ «Лайнер-1», динаміки і структури його складових, а також фінансової стійкості за співвідношенням власних і позикових коштів.

За результатами дослідження розглянуті переваги і недоліки методів оптимізації структури капіталу підприємства як наряду підвищення ефективності управління ним. Запропоновано застосування ефекту фінансового левериджу для обґрунтування потреби оптимізації структури капіталу ТОВ «Лайнер-1». Проведена оптимізація капіталу та визначено політику управління ним для ТОВ «Лайнер-1».

КАПІТАЛ, ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ, ПОЗИКОВИЙ КАПІТАЛ,
УПРАВЛІННЯ, АНАЛІЗ, ДИНАМІКА, СТРУКТУРА, ОПТИМІЗАЦІЯ
РИЗИК, ПОЛІТИКА

	4
ЗМІСТ	С.
ВСТУП	5
1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА	7
1.1 Дослідження сутності поняття «капітал підприємства»	7
1.2 Нормативно-правова та інформаційна база управління капіталом підприємства	16
1.3 Механізм управління капіталом підприємства	20
2 АНАЛІЗ КАПІТАЛУ ТОВ «ЛАЙНЕР-1»	24
2.1 Аналіз діяльності ТОВ «Лайнер-1» та фінансових результатів, що її характеризують	24
2.2 Аналіз фінансового стану ТОВ «Лайнер-1»	29
2.3 Аналіз динаміки і структури капіталу ТОВ «Лайнер-1»	35
3 НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ТОВ «ЛАЙНЕР-1» НА ОСНОВІ ОПТИМІЗАЦІЇ ЙОГО СТРУКТУРИ	41
3.1 Переваги і недоліки методів оптимізації структури капіталу підприємства для підвищення ефективності управління ним	41
3.2 Застосування ефекту фінансового левериджу для обґрунтування потреби оптимізації структури капіталу ТОВ «Лайнер-1»	43
3.3 Управління вартісно-ризиковими факторами та часовими аспектами фінансування потреб у капіталі ТОВ «Лайнер-1»	48
ВИСНОВКИ	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	60
ДОДАТКИ	64

ВСТУП

Сучасні динамічні умови розвитку підприємництва, сильна конкуренція та економічна нестабільність вимагають від підприємств нових способів управління фінансами, за яких актуальним стає ефективне управління капіталом. Фактично у процесі діяльності підприємства взаємодіють з багатьма стейкхолдерами та враховують безліч факторів, щоб здійснювати фінансове забезпечення, зайняти гідне місце на ринку та успішно працювати. Тільки за умови ефективного фінансування з різних джерел підприємства можуть досягти високих результатів своєї господарської діяльності. Але сучасна економічна ситуація в Україні, викликана війною з РФ, характеризується певною нестабільністю, що подекуди призводить до проблем у фінансуванні діяльності підприємств. Деякі підприємства втративши частину активів були вимушені розпочинати діяльність на новому місці, залучати кредитні кошти за умови мінімізації ризиків. Тільки за умови ефективного фінансування з різних джерел підприємства можуть досягти високих результатів своєї господарської діяльності. Це актуалізує дослідження капіталу підприємств та способів ефективного управління ним.

Від оптимального співвідношення власного та позикового капіталів залежить рівень фінансової стійкості підприємства, можливості його подальшого розвитку, отримання прибутків у майбутньому та зростання ринкової вартості підприємства. Враховуючи сказане багато вітчизняних та зарубіжних науковців досліджують існуючі методи управління капіталом підприємства із врахуванням фінансового ризику, прибутковості капіталу, фінансової стійкості підприємства тощо.

Отже, на фоні війни та складної економічної ситуації теоретико-методологічне дослідження процесів управління капіталом підприємства та підвищення ефективності такого управління є актуальним.

Метою магістерської дипломної роботи є дослідження теоретичних, методологічних та практичних аспектів підвищення ефективності управління капіталом підприємства.

Для досягнення даної мети необхідно поставити та вирішити такі завдання:

- дослідити сутність поняття «капітал підприємства»;
- розглянути нормативно-правову та інформаційну базу управління капіталом підприємства;
- розглянути механізм управління капіталом підприємства;
- провести аналіз діяльності ТОВ «Лайнер-1» та фінансових результатів, що її характеризують;
- проаналізувати фінансовий стан ТОВ «Лайнер-1»;
- зробити аналіз капіталу ТОВ «Лайнер-1»;
- розглянути переваги і недоліки методів оптимізації структури капіталу підприємства для підвищення ефективності управління ним;
- дослідити застосування ефекту фінансового левериджу для обґрунтування потреби оптимізації структури капіталу ТОВ «Лайнер-1»;
- забезпечити управління вартісно-ризиковими факторами та часовими аспектами фінансування потреб у капіталі ТОВ «Лайнер-1».

Об'єктом магістерської роботи є процес управління капіталом підприємства та показники, що його характеризують. Предметом роботи є теоретичні і практичні питання щодо процесів управління капіталом Товариства з обмеженою відповідальністю «Лайнер-1».

Для виконання магістерської роботи використано такі методи: описовий, системного аналізу, порівняння та групування, горизонтального та вертикального аналізу, фінансових коефіцієнтів, моделювання.

У даній роботі використано законодавчі та нормативно-правові акти, фінансова звітність ТОВ «Лайнер-1», навчальні посібники, підручники, монографії, фахові статті тощо.

Магістерська робота складається зі вступу, трьох основних розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Дослідження сутності поняття «капітал підприємства»

Кожне підприємство повинно фінансувати свою діяльність за рахунок власних і позикових коштів (капіталу). З точки зору самостійного господарюючого суб'єкта, капітал - це абстрактна сума фінансових ресурсів у грошовій формі, наданих господарюючому суб'єкту його власником або кредитором для інвестиційних цілей, і характеризується юридичним і часовим аспектами.

Поняття «капітал» багатозначне. Його використовують у таких аспектах (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 – Визначення поняття «капітал підприємства»

Визначення	Бутинець Ф.Ф. [14]	Білик М.Д. [8]	Кошельок Г.В. [18]	Бланк І.А. [9]	Кучменко В. О. [22]	Лубкей Н.П. [23]	Гікола С.О. [27]	Усатов І.А. [35]	Швець Ю.О. [40]
Частина фінансових ресурсів	+					+			+
Грошовий ресурс	+		+	+			+	+	
Власність суб'єктів господарювання		+				+	+		
Сукупні грошові ресурси підприємства		+	+	+			+	+	
Авансований у господарську діяльність капітал за структурою: власний, позиковий	+								+
Загальна вартість засобів формування активів за структурою: матеріальною і нематеріальною				+				+	
Активне і виробниче багатство, структура якого визначена засобами виробництва			+		+			+	

Деякі визначення акторів щодо сутності капіталу підприємства наведені у табл. 1.1.

Таблиця 1.1 – Сутність капіталу підприємства [43]

Автор	Визначення
Бланк І.О.	Капітал являє собою накопичений шляхом заощаджень запас економічних благ у формі коштів і реальних капітальних товарів, що залучається його власниками в економічний процес як інвестиційний ресурс і фактор виробництва з метою одержання доходу.
Гільфердінг Р.	Капітал – це фінансовий ресурс, що перебуває у розпорядженні банків і застосовується промисловцями.
Десеєва А.І.	Капітал – це певна комбінація боргу та власного капіталу, яка має урівноважити його з активами.
Сопко В.В.	Капітал – власність відповідної фізичної або юридичної особи на активи: майно і об'єкти (ресурси), які є на підприємстві.
Макконелл К., Брю С.	Капітал – це ресурси, створені в результаті процесу виробництва та використовуються для виробництва товарів і послуг; товари, які безпосередньо не задовольняють потреби людини: інвестиції, засоби виробництва.
Біла О.Г.	Капітал – така сукупність грошових ресурсів, що використовуються на підприємстві; авансований у господарську діяльність власний, запозичений і залучений капітал у сукупності.

Наведені у табл. 1.1 та 1.2 підходи, які існують в економічній літературі, показують розуміння капіталу з різних позицій вчених, з яких вони розглядають цю об'єктивну економічну категорію. Отже, капітал являє собою «сукупність фінансових ресурсів, які за джерелами формування поділяються на власні і позикові, та вкладені (авансовані) у діяльність та формування активів підприємства» [9]. У такому аспекті ми розуміємо капітал у даній магістерській роботі.

Капітал підприємства можна розглядати у різних сутнісних аспектах (рис. 1.1).

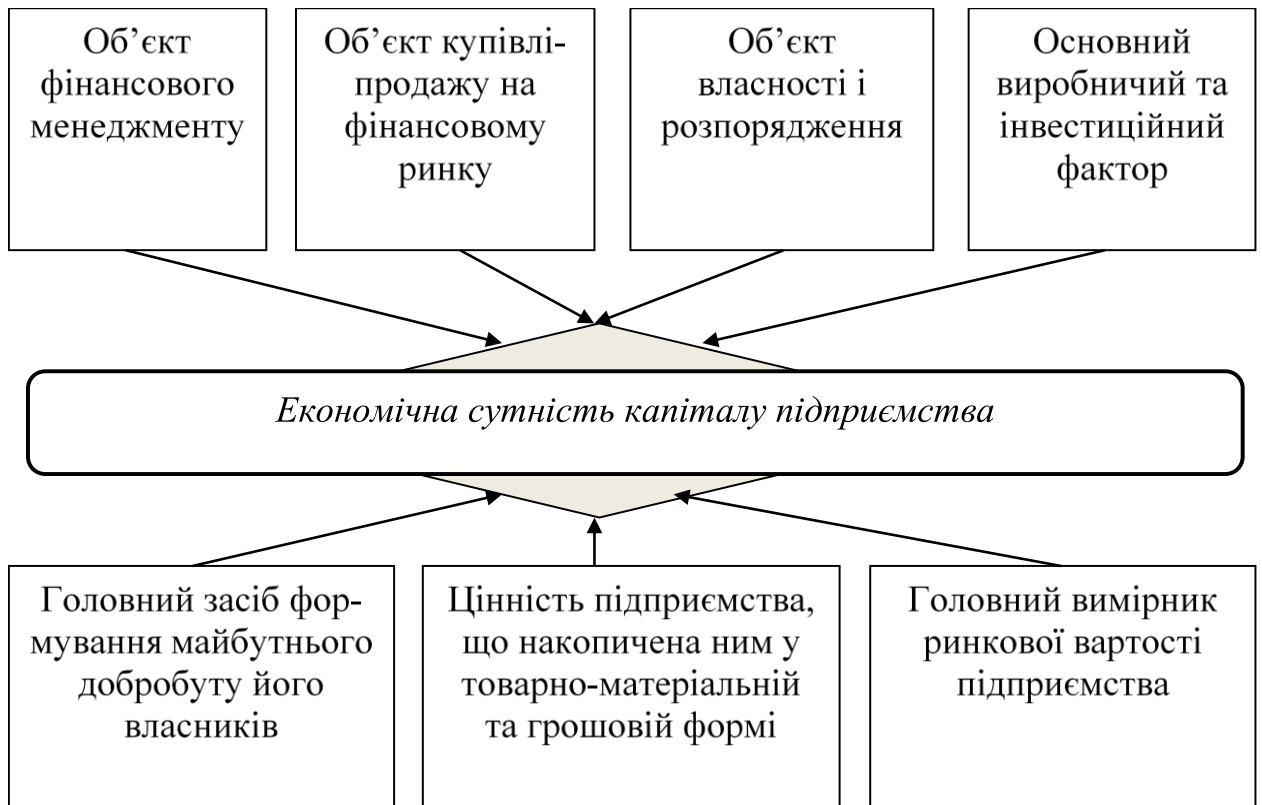

Рисунок 1.1 – Економічна сутність капіталу підприємства [34]

Таким чином, капітал є складною, багатогранною економічною категорією. Як уже зазначалося, залежно від джерел фінансування капітал поділяється на власний і позиковий. На цьому фоні зазначаються джерела фінансування діяльності підприємства також поділяються на власні та позикові.

На рис. 1.2 наведена детальна класифікація капіталу підприємства.

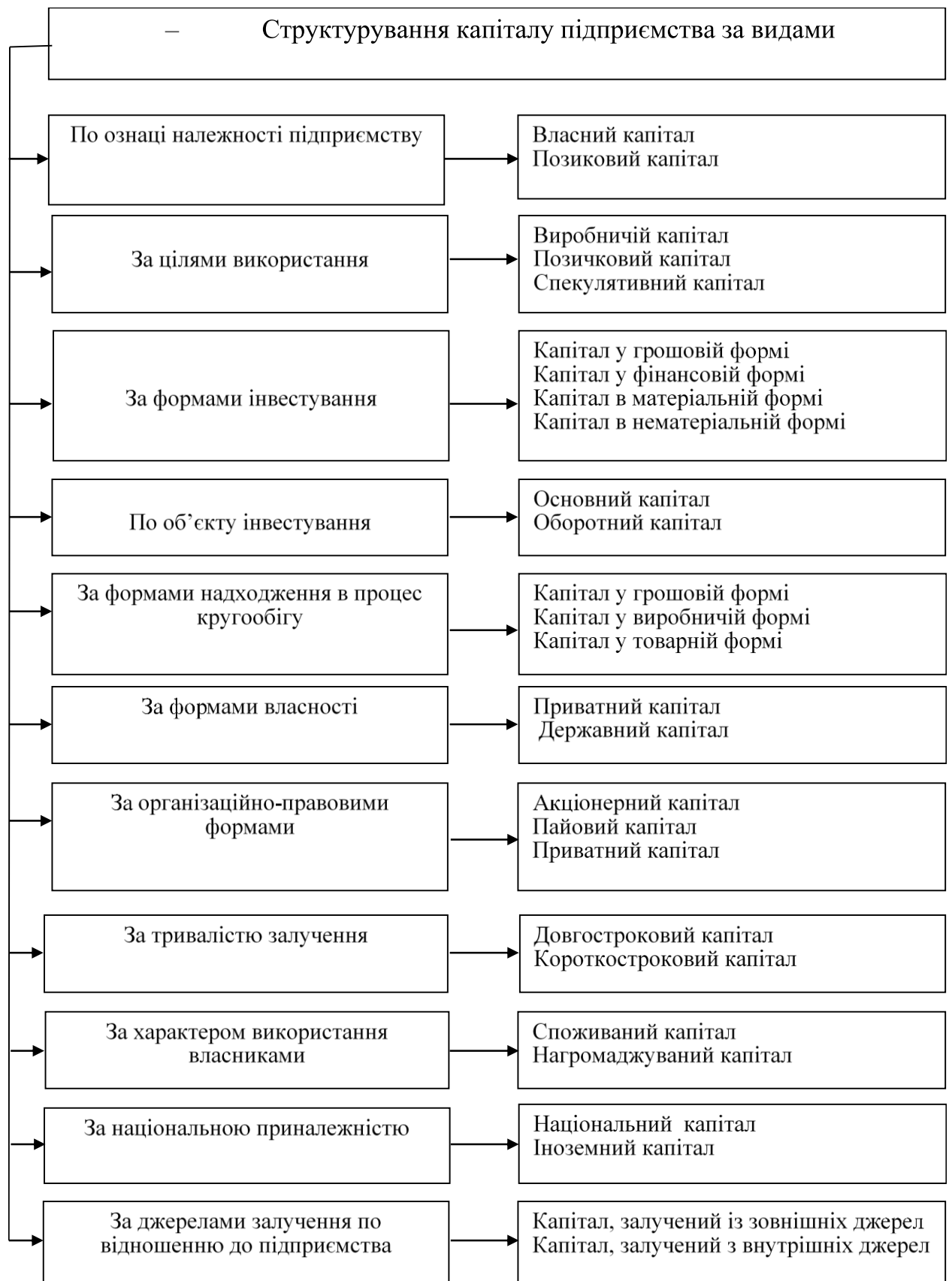

Рисунок 1.2 – Класифікація капіталу підприємства [17]

В залежності від того, якою є структура капіталу підприємства, скільки вкладено у його діяльність власних і позикових коштів, залежить величина кінцевого фінансового результату (прибутку) та рівень ефективності підприємства. Отже, стає зрозумілим, що фінансовому менеджеру та керівникові підприємства важливо знати як формуються власні та позичені джерела фінансування його діяльності, який вони мають склад, розмір, вартість та ефективність залучення.

Власні джерела фінансування діяльності підприємства становлять його власний капітал.

Власний капітал - це зобов'язання перед власниками підприємства, що виникли в результаті здійснення ними внесків, а також були сформовані у процесі його фінансово-господарської діяльності. Це частина активів підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань [12].

За структурою власний капітал підприємства поділяється на інвестований і накопичений (рис. 1.3). Отже, утворюються інвестовані і накопичені джерела фінансування діяльності підприємства.

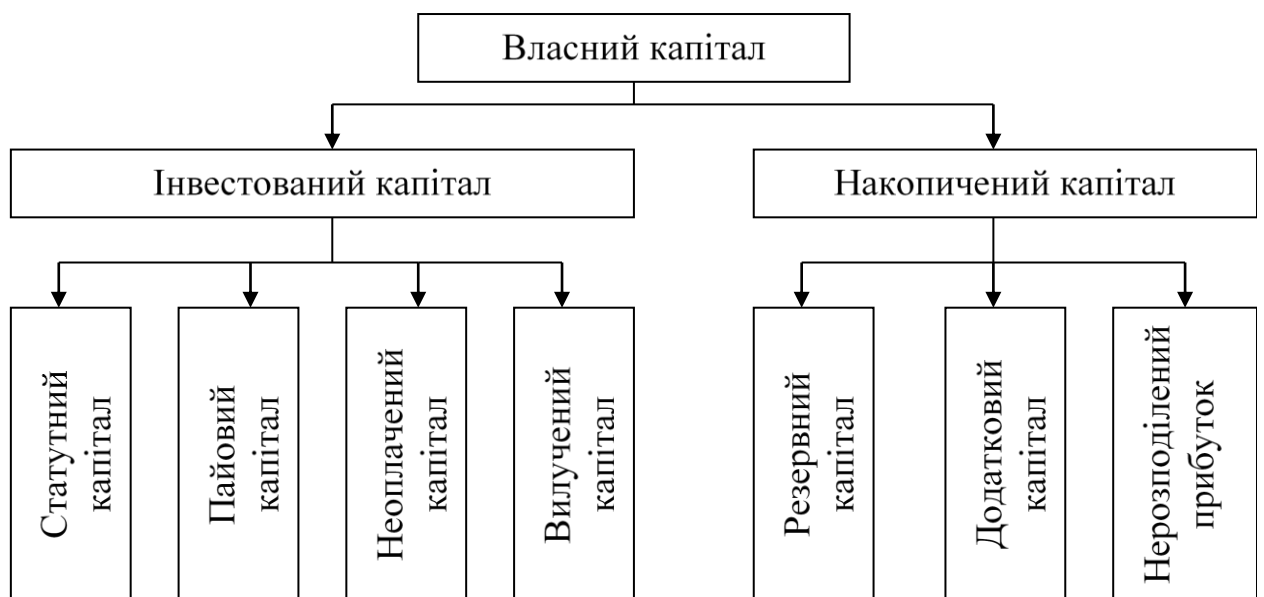

Рисунок 1.3 – Структура власного капіталу підприємства

Основним джерелом формування власного капіталу є зареєстрований статутний капітал. Також суттєве значення має накопичений капітал у формі резервного, додаткового капіталів та нерозподіленого прибутку.

Сутність складових власного капіталу підприємства наведена у табл. 1.3.

Таблиця 1.3 – Сутність основних складових власного капіталу підприємства

Складова	Визначення сутності
Статутний капітал	Початкова сума власного капіталу підприємства, інвестована у формування його активів для початку здійснення господарської діяльності
Пайовий капітал	Сукупність коштів фізичних і юридичних осіб, добровільно вкладених у здійснення спільної фінансово-господарської діяльності
Вилучений капітал	Капітал, що відображає фактичну собівартість акцій власної емісії або часток, викуплених товариством у його учасників (вираховується)
Резервний капітал	Капітал, що створюється відповідно до законодавства та засновницьких документів підприємства на покриття в майбутньому непередбачуваних збитків
Додатковий вкладений капітал	Сума, на яку вартість реалізації випущених акцій перевищує їхню номінальну вартість
Інший додатковий капітал	Сума дооцінки необоротних активів, вартість активів, безкоштовно отриманих підприємством від іншої фізичних або юридичних осіб, та інші види додаткового капіталу
Нерозподілений прибуток	Частина чистого прибутку, яка реінвестована у підприємство після виплати доходів власникам та формування резервного капіталу

Розмір статутного капіталу береться за основу для розрахунку багатьох економічних показників, що характеризують фінансовий стан підприємства і його незалежність від зовнішнього фінансування. Він є невід'ємною частиною кожного підприємства, основною умовою його утворення та функціонування.

З економічного погляду зміст статутного капіталу полягає у забезпечення юридичною особою фінансування основних та оборотних

засобів, необхідних для виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг або початку господарської діяльності.

Головною метою діяльності будь-якої компанії є збільшення капіталу. На рівень капіталу впливають чотири основні види операцій: доходи, витрати, внески та зняття. Відповідно до цих видів бізнесу формуються інші складові капіталу підприємства.

Залежно від організаційно-правової форми власності для створення підприємства може бути утворений статутний капітал або пайовий капітал. Визначення останнього наведено у табл. 1.3.

Велику частину у структурі власного капіталу підприємства складає накопичений капітал, у який входить резервний, додатковий капітал та нерозподілений прибуток. Їх визначення також наведено у табл. 1.3.

Найбільш важливим елементом у накопченому власному капіталі підприємства є нерозподілений прибуток. По суті, це кошти, які залишаються підприємству на його розвиток та реінвестуються у його основні та оборотні засоби. Зростання нерозподіленого прибутку свідчить про зміцнення незалежності та фінансової стабільності підприємства.

Серед джерел формування власного капіталу можна виділити поділ на внутрішні і зовнішні джерела (рис. 1.4).

Зовнішніми джерелами формування власного капіталу підприємства є ті джерела, які пов'язані із його залученням від власників, учасників, інвесторів. Внутрішні джерела формування власного капіталу утворюються безпосередньо у ході діяльності підприємства.

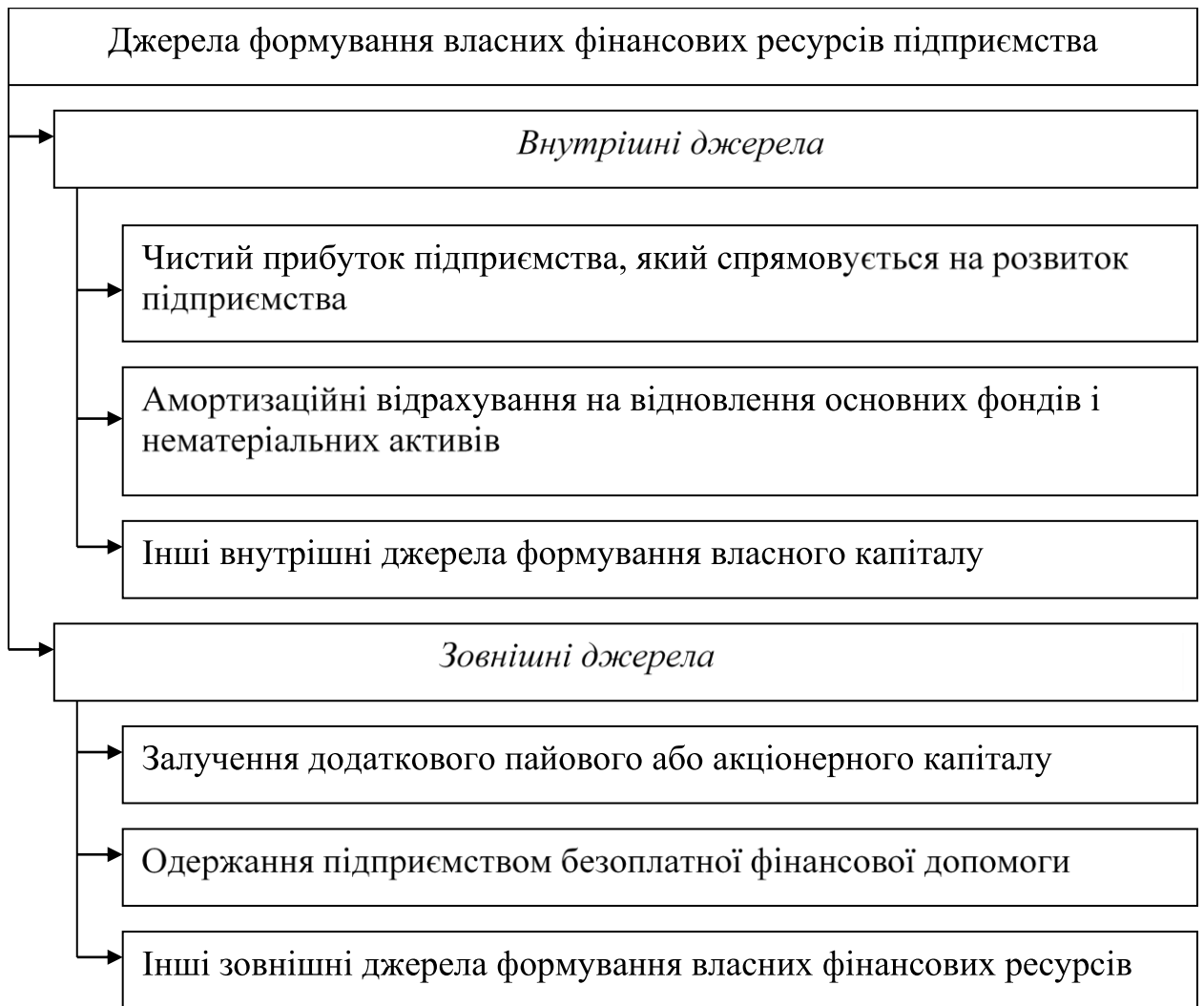

Рисунок 1.4 – Основні джерела формування власного капіталу підприємства

Ефективна фінансова діяльність підприємства потребує постійного залучення позикового капіталу. Сутність позикового капіталу визначається у сукупності обсягу фінансових зобов'язань внаслідок залучення підприємством для фінансування його діяльності грошових коштів, товарно-матеріальних цінностей та іншого майна на умовах повернення в обумовлені терміни.

Підприємства, які використовують позиковий капітал мають більше шансів наростити прибуток за умов ефективної виробничої діяльності. Високий фінансовий потенціал розвитку підприємства, можливості приросту прибутковості капіталу, незначний фінансовий ризик, який виражається у

невисоких кредитних ставках, – це основні аспекти ефективного управління капіталом, зниження загрози банкрутства підприємства.

На рис. 1.5 наведено складові позикового капіталу підприємства.

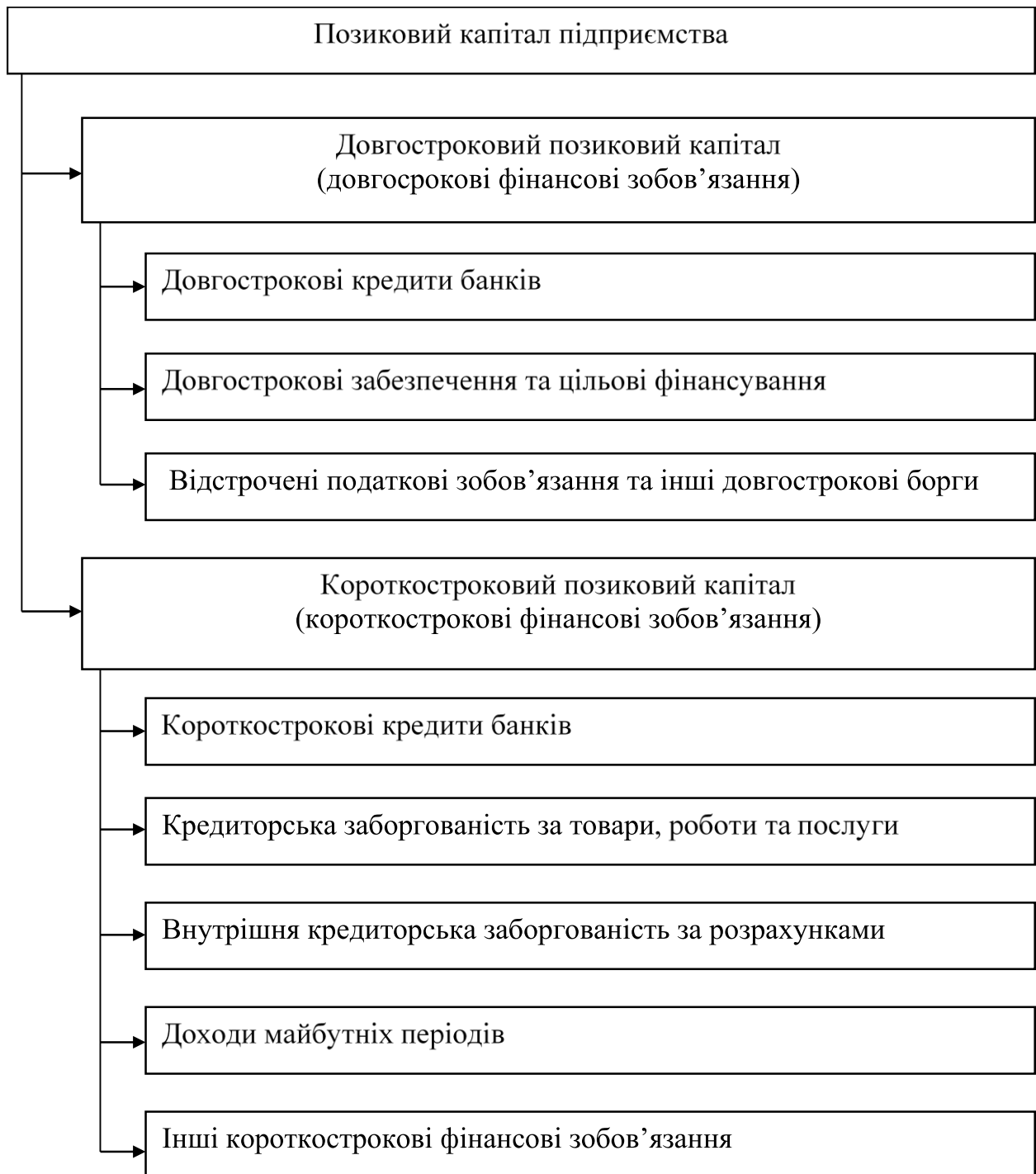

Рисунок 1.5 – Структура позикового капіталу підприємства

Позиковий капітал з точки зору бухгалтерського обліку можна розглядати як суму власного капіталу та зобов'язань. Зобов'язання – це «борги (заборгованість) підприємства, які виникають внаслідок придбання товарів та послуг в кредит, або кредити, які підприємство отримує для свого фінансування» [3].

Як видно із рис. 1.5 позиковий капітал поділяється за ознакою тривалості його залучення на короткостроковий (до 1 року) та довгостроковий (більше 1 року). Ці зобов'язання також називають довгостроковими та поточними. При цьому у поточних зобов'язаннях відокремлено виділяють короткострокові кредити.

Отже, на основі розглянутого дослідження сутності та класифікації капіталу підприємства необхідно окреслити напрями управління ним.

1.2. Нормативно-правова та інформаційна база управління капіталом підприємства

Регулювання процесів формування і використання капіталу підприємства здійснює велика низка законодавчих та нормативно-правових актів. Так, структура капіталу підприємства визначається Господарським кодексом України [1]. Згідно з ним джерелами формування майна підприємства є: внески засновників, доходи від господарської діяльності та цінних паперів, кредити, дотації бюджетів та капітальні вкладення та інше.

Крім зазначеного Кодексу для виконання магістерської роботи використовуються Податковий кодекс України [2], Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [3], Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку [4].

Інформаційною базою для управління капіталом підприємства є фінансова звітність. Характеристика фінансової звітності за видами звітів та інформацією, що у них наводиться, розміщена у табл. 1.4.

Таблиця 1.4 – Характеристика основних інформаційних джерел управління капіталом підприємства

Назва фінансового звіту	Зміст звіту у розрізі управління прибутком	Використання інформації
Звіт про фінансовий стан (Баланс)	Надання інформації про обсяг та структуру капіталу підприємства на початок та на кінець звітного періоду	Оцінка складу, динаміки і структури формування і використання капіталу підприємства, застосування для проведення оптимізації капіталу за різними критеріями
Звіт про прибутки та збитки (Звіт про фінансові результати)	Надання інформації про розмір і формування чистого прибутку підприємства та прибутковість акцій у звітному періоді	Аналіз розміру, динаміки та формування чистого прибутку (основного внутрішнього джерела формування капіталу), оцінка прибутковості акцій та ринкової вартості підприємства
Звіт про рух грошових коштів	Надання інформації про рух капіталу (його поповнення і витрачання за різними джерелами) протягом звітного періоду	Оцінка та прогноз руху капіталу підприємства у звітному році внаслідок операційної, інвестиційної та фінансової діяльності
Звіт про власний капітал	Надання інформації про формування власного капіталу підприємства	Оцінка розміру, структури, формування та руху власного капіталу підприємства на початок і кінець звітного року

На основі поданої у фінансових звітах інформації проводиться аналіз капіталу підприємства з подальшим управлінням ним. У табл. 1.5 наведені показники для визначення вартості капіталу та управління ним на підприємстві.

Таблиця 1.5 – Показники для визначення вартості в управлінні капіталом підприємства

Назва показника	Формула розрахунку	Позначення
Загальна величина капіталу (валюта балансу)	$ВБ = ВК + ПК$	ВК – власний капітал, грн.; ПК – позиковий капітал, грн.
Вартість власного капіталу	$V_{вк} = \frac{ЧП_a}{ВК} \cdot 100$	ЧП _а – сума чистого прибутку за звітний період, яка сплачена акціонерам при його використанні, грн.; $\overline{ВК}$ – середня сума власного капіталу у звітному періоді, грн.
Вартість банківського кредиту	$V_{бк} = \frac{СП \cdot (1 - K_{оп})}{1 - V_б}$	СП – ставка позикового процента, %; КОП – коефіцієнт оподаткування (ставка податку на прибуток), частка; Вб – рівень витрат по залученню банківського кредиту до його сумарної частки
Вартість позикового капіталу, що залучається на умовах фінансового лізингу	$V_{фл} = \frac{(ЛС - НА) \cdot (1 - K_{оп})}{1 - V_{фл}}$	ЛС – річна лізингова ставка, %; НА – річна норма амортизації активу, що залучається на умові лізингу, %; V _{фл} – рівень витрат по залученню активу на умовах фінансового лізингу до вартості цього активу, частка
Вартість товарного кредиту, що надається на умовах короткострокової відстрочки платежу	$V_{тк.вп} = \frac{ЦЗ \cdot 360 \cdot (1 - K_{оп})}{T_{вп}} \cdot 100$	ЦЗ – цінова знижка при здійсненні авансового (або готівкового) платежу за продукцію, %; T _{вп} – період надання відстрочки платежу за продукцію, днів
Середньозважена вартість капіталу	$\overline{ВБ} = \sum_{i=1}^n V_i \cdot ПВ_i$	V _i – вартість і-го елемента капіталу, грн.; ПВ _i – питома вага і-го елемента у загальній сумі, частка
Гранична ефективність капіталу	$ГЕК = \frac{\Delta P_k}{\Delta ВБ}$	ΔP _к – приріст рентабельності капіталу, %
Ефект фінансового важеля	$ЕФВ = (1 - K_{ок}) \cdot (P_{кп} - СП) \cdot \frac{ПК}{ВК}$	P _{кп} – рентабельність капіталу до сплати процентів, %;

Крім зазначених у табл. 1.5 показників можуть використовуватися й інші фінансові показники, наприклад, коефіцієнти автономії, заборгованості, фінансового левериджу, прибутковості капіталу та інші.

Показники для аналізу капіталу та управління ним наведені у табл.1.6.

Таблиця 1.6 – Показники, що використовуються при аналізі капіталу підприємства

Назва показника	Формула розрахунку	Позначення
Коефіцієнт фінансової незалежності	$K_{\text{фн}} = \frac{\text{ВК}}{\text{ВБ}}$	
Коефіцієнт фінансової залежності	$K_{\text{фз}} = \frac{\text{ПК}}{\text{ВБ}}$	
Коефіцієнт фінансового ризику	$K_{\text{фр}} = \frac{\text{ПК}}{\text{ВК}}$	
Коефіцієнт фінансової стабільності	$K_{\text{ф}} = \frac{\text{ВК} + \text{ДПК}}{\text{ВБ}}$	ДПК – довгостроковий позиковий капітал, грн.
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$K_{\text{м}} = \frac{\text{ВОК}}{\text{ВК}}$	
Коефіцієнт оборотності капіталу	$K_{\text{об.к}} = \frac{\text{ЧД}}{\text{ВБ}}$	ЧД – чистий дохід (чиста виручка від реалізації продукції, робіт послуг, грн.
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	$K_{\text{об.вк}} = \frac{\text{ЧД}}{\text{ВК}}$	
Коефіцієнт оборотності позикового капіталу	$K_{\text{об.пк}} = \frac{\text{ЧД}}{\text{ПК}}$	
Коефіцієнт оборотності поточної кредиторської заборгованості	$K_{\text{об.пп}} = \frac{\text{ЧД}}{\text{ПП}}$	ПП – поточні пасиви (поточна кредиторська заборгованість), грн.
Тривалість одного обороту капіталу	$T_{\text{к}} = \frac{t_{\text{п}}}{K_{\text{об.к}}}$	$t_{\text{п}}$ – тривалість періоду, що аналізується (рік, квартал), дні
Тривалість одного обороту власного капіталу	$T_{\text{вк}} = \frac{t_{\text{п}}}{K_{\text{об.вк}}}$	
Тривалість одного обороту позикового капіталу	$T_{\text{пк}} = \frac{t_{\text{п}}}{K_{\text{об.пк}}}$	
Рентабельність капіталу підприємства	$P_{\text{к}} = \frac{\text{ЧП}}{\text{ВБ}_{\text{сеп}}} \cdot 100\%$	ЧП – чистий прибуток, грн.
Рентабельність власного капіталу	$P_{\text{вк}} = \frac{\text{ЧП}}{\text{ВК}} \cdot 100\%$	
Рентабельність позикового капіталу	$P_{\text{пк}} = \frac{\text{ЧП}}{\text{ПК}} \cdot 100\%$	

Отже, законодавче, нормативно-правове регулювання та інформаційна база є основою для фінансового аналізу та управління капіталом підприємства. Це дозволяє провести якісний аналіз та управління капіталом ТОВ «Лайнер-1».

1.3 Механізм управління капіталом підприємства

Управління капіталом – це процес управління залученням фінансових ресурсів підприємства з різноманітних джерел у відповідності з потребами розвитку шляхом використання відповідних принципів і методів.

Мета і завдання такого управління наведено на рис. 1.5.

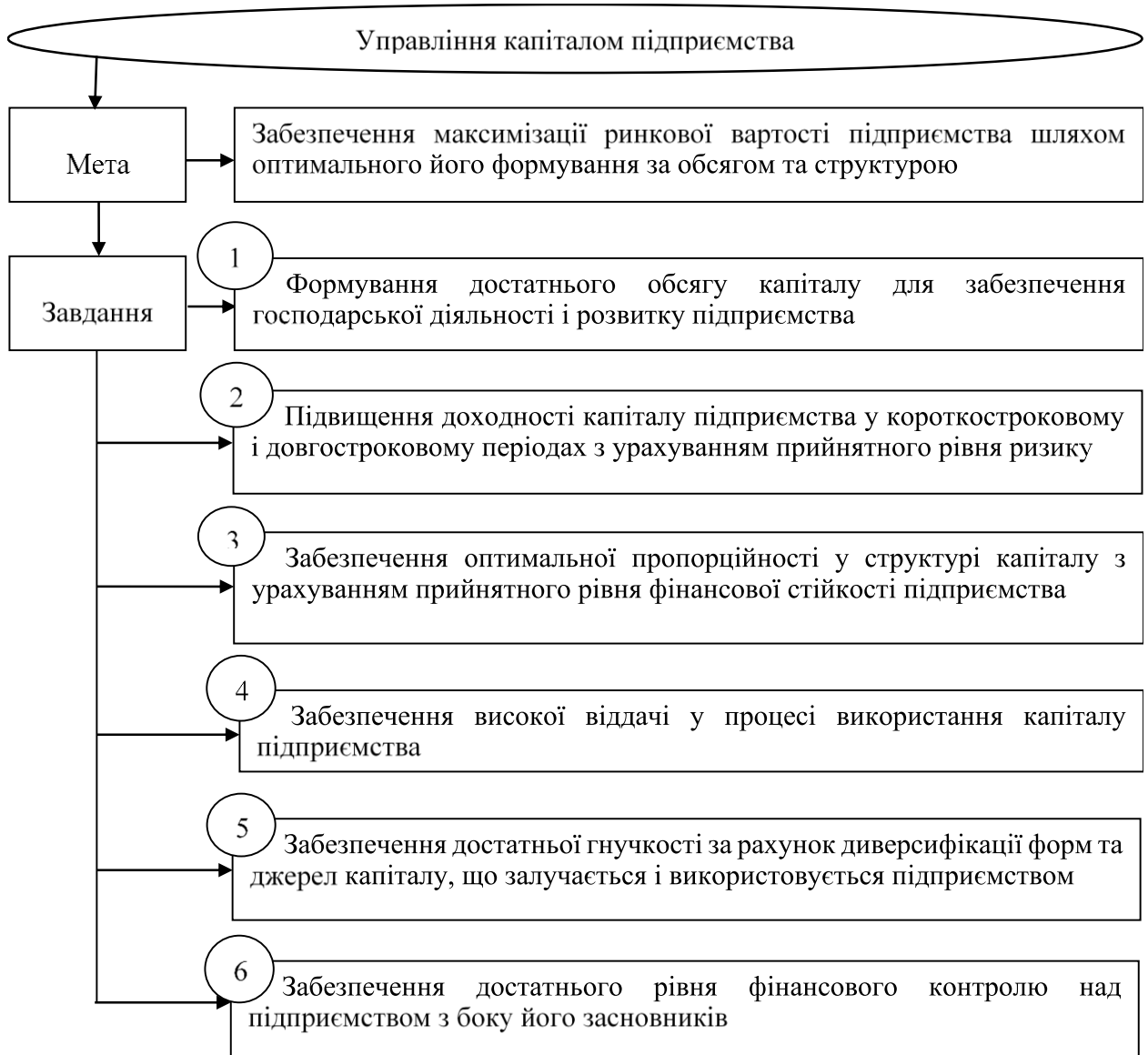

Рисунок 1.6 – Цілі та завдання управління капіталом підприємства [34]

Для здійснення управління капіталом підприємства, у тому числі власного та позикового, розробляється відповідна політика.

Сутність політики управління капіталом за окремими елементами – власним і позиковим капіталом наведена на рис. 1.7.

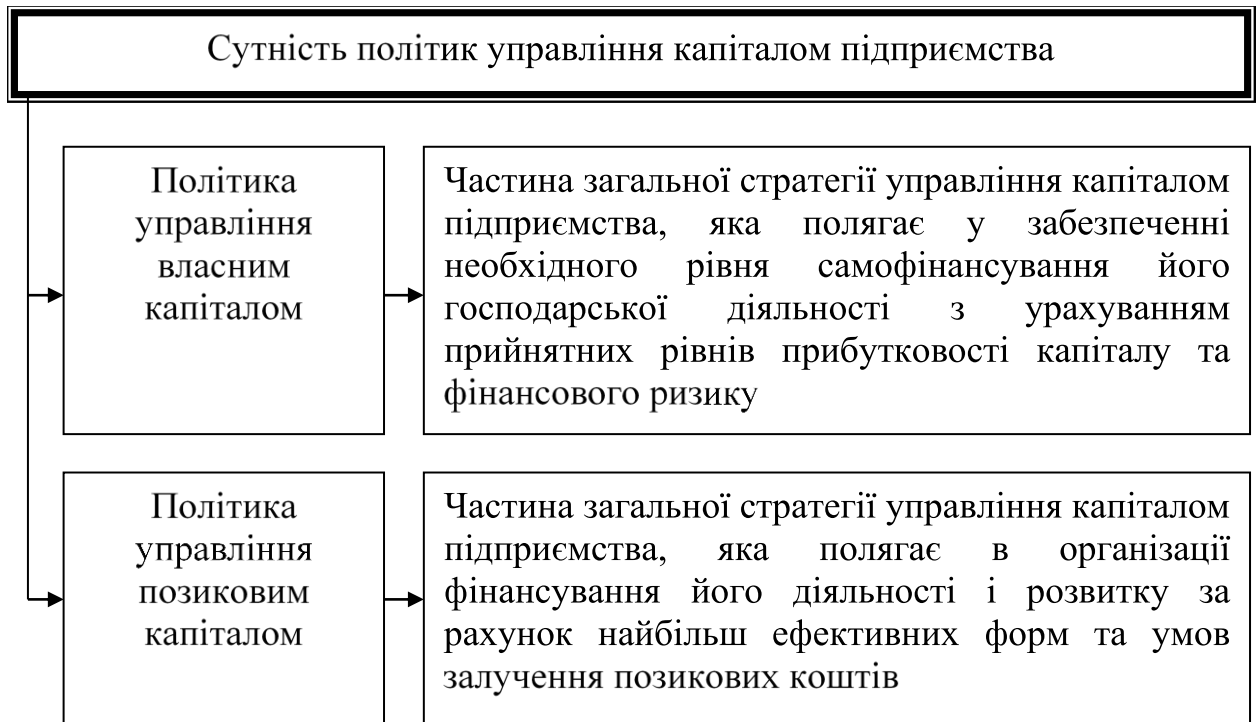

Рисунок 1.7 – Сутність політик управління капіталом підприємства

Успішна реалізація розробленої політики управління власним і позиковим капіталами підприємства пов'язана з рішенням основних задач, якими є:

- забезпечення максимізації формування прибутку з урахуванням визначеного ступеню ризику;
- формування ефективної політики розподілу прибутку підприємства;
- формування і ефективне здійснення емісійної політики або залучення додаткового пайового капіталу;
- оптимальний вибір позикових коштів за мінімізацією вартості капіталу;
- ефективне залучення кредитів та позик з різних джерел [9].

Управління капіталом підприємства здійснюється за етапами, що наведені на рис. 1.8.

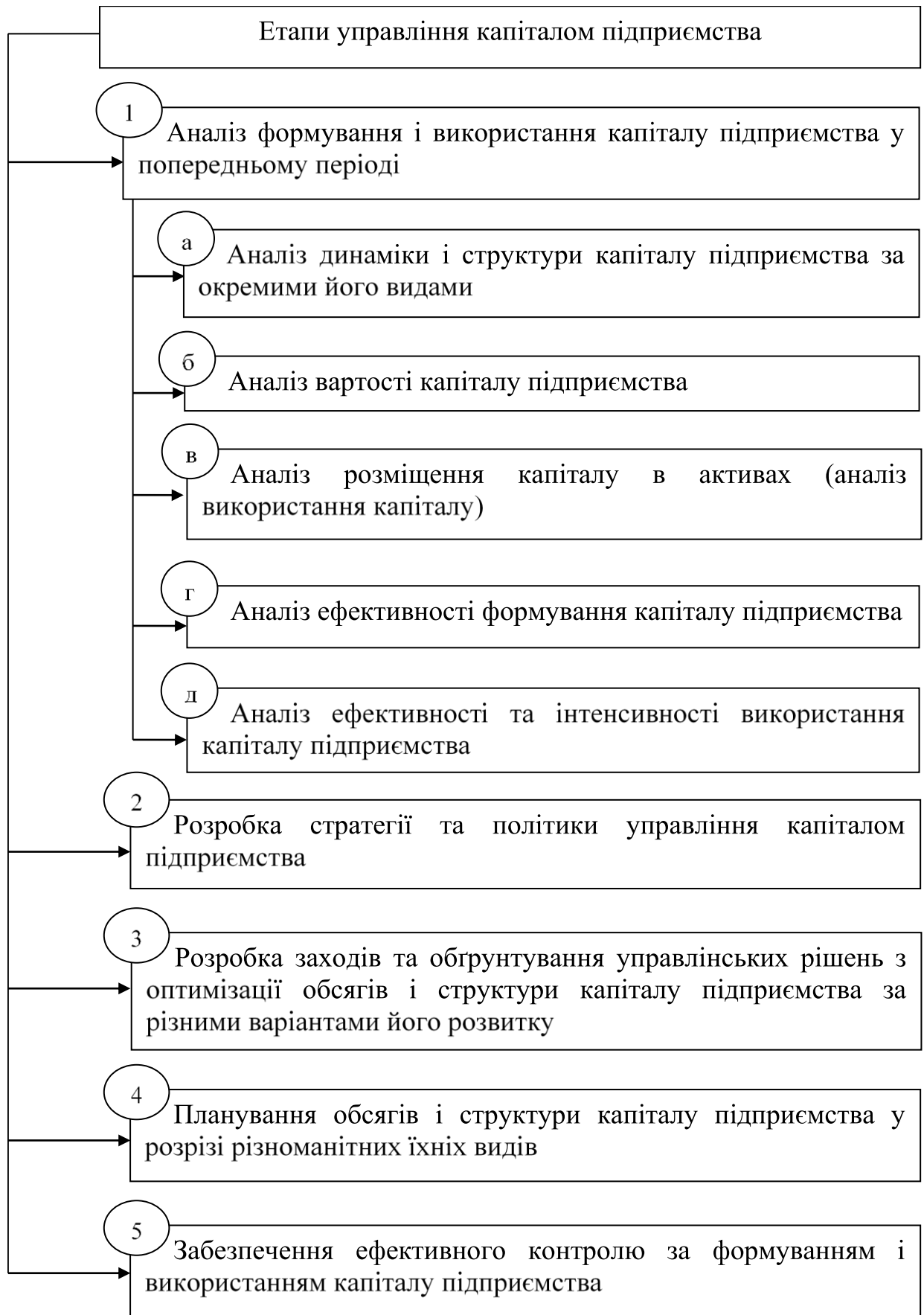

Рисунок 1.8 – Етапи управління капіталом підприємства [34]

За етапами, що наведені на рис. 1.8 є можливість провести послідовне, комплексне та ефективне управління капіталом підприємства, формування оптимальної його структури. Практика показує, що не існує єдиного рецепту ефективного співвідношення власного та позикового капіталів на різних стадіях розвитку для підприємств.

Таким чином, на основі проведеного теоретичного дослідження управління капіталом підприємства визначено, що цей напрям управлінських дій є найбільш актуальним. Від того, наскільки ефективно відбувається управління власним і позиковим капіталом залежить стан та ефективність подальшої діяльності підприємства. Тому у наступному розділі необхідно дослідити на прикладі конкретного підприємства управлінські процеси щодо ефективного формування капіталу.

2 АНАЛІЗ КАПІТАЛУ ТОВ «ЛАЙНЕР-1»

2.1. Аналіз діяльності ТОВ «Лайнер-1» та фінансових результатів, що її характеризують

Товариство з обмеженою відповідальністю «Лайнер-1» – підприємство, що розміщується у Кривому Розі. Воно засноване у 2015 році зі статутним капіталом – 1000 грн. Засновником ТОВ «Лайнер-1» є Бабич Едуард Миколайович. Він же є й директором підприємства.

ТОВ «Лайнер-1» – підприємство, що здійснює виробництво робочого одягу та аксесуарів. Також дане підприємство здійснює діяльність посередників у торгівлі товарами широкого асортименту, у роздрібній торгівлі та інших видах роздрібно торгівлі в неспеціалізованих магазинах або через мережу інтернет.

Місія ТОВ «Лайнер-1» – виробництво якісної продукції для потреб споживачів!

Організаційна структура ТОВ «Лайнер-1» наведена на рис. 2.1.

Рисунок 1.1 – Організаційна структура ТОВ «Лайнер-1»

Для здійснення своєї діяльності ТОВ «Лайнер-1» має головний офіс та орендує складське приміщення у Кривому Розі

Фінансова звітність ТОВ «Лайнер-1» за 2022 рік не доступна для аналізу стороннім користувачам, оскільки дане підприємство мало закриті контракти та не публікувало для загалу свою звітність. Тому часовими обмеженими для аналізу обрані 2017-2021 роки.

У 2021 році у ТОВ «Лайнер-1» працювало 28 осіб. Середньооблікова чисельність працівників складала 27 осіб. Динаміка трудових показників наведена у табл. 2.1.

Таблиця 2.1 – Динаміка трудових показників ТОВ «Лайнер-1»

Показник	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік
Середньоспискова чисельність працівників, осіб	35	35	41	37	28
Виробіток продукції одним працівником, тис.грн./осіб	463,5	525,2	535,5	638,0	978,79

З табл. 2.1 видно, що кількість працівників з 2017 року по 2019 рік зростала з 35 осіб до 41 осіб. А до 2021 року зменшилася до 28 осіб. Виробіток продукції одним працівником постійно зростав і у 2021 році досяг максимального рівня – 978,79 тис. грн. на одну особу.

Проведемо аналіз результатів діяльності ТОВ «Лайнер-1» (табл. 2.2) на основі Звіту про фінансові результати (Додаток А).

За табл. 2.6 видно, що впродовж аналізованих років реалізація продукції ТОВ «Лайнер-1» у вартісному вимірі зросла на 9502,7 тис. грн., що склало 39,68%. Чистий дохід при цьому зріс на 11183,5 тис. грн., що становило на 68,94% більше попереднього періоду. Собівартість реалізованої продукції ТОВ «Лайнер-1» мала менші темпи росту 45,84%. Зважаючи на це валовий прибуток зріс на 3999,2 тис. грн., або на у 7,25 разів.

Динаміку чистого доходу, собівартості та валового прибутку ТОВ «Лайнер-1» можна спостерігати на рис. 2.2.

Таблиця 2.2 – Загальні результати фінансово-економічного стану діяльності ТОВ «Лайнер-1», тис. грн.

Показник	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Відхилення				
						2018- 2017	2019- 2018	2020- 2019	2021- 2020	2021- 2017
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	23947,40	27135,10	32411,50	36358,60	33450,10	3187,7	5276,4	3947,1	-2908,5	9502,7
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	16222,70	18382,15	21956,54	23606,30	27406,20	2159,4	3574,4	1649,8	3799,9	11183,5
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	15670,90	17855,20	20800,40	21846,70	22855,20	2184,3	2945,2	1046,3	1008,5	7184,3
Валовий прибуток	551,80	526,95	1156,14	1759,60	4551,00	-24,9	629,2	603,5	2791,4	3999,2
Прибуток до оподаткування	684,9	108,4	808	1687,6	4509	-576,5	699,6	879,6	2821,4	3075
Чистий прибуток	199,50	81,33	606,03	1181,30	3156,30	-118,2	524,7	575,3	1975,0	2956,8

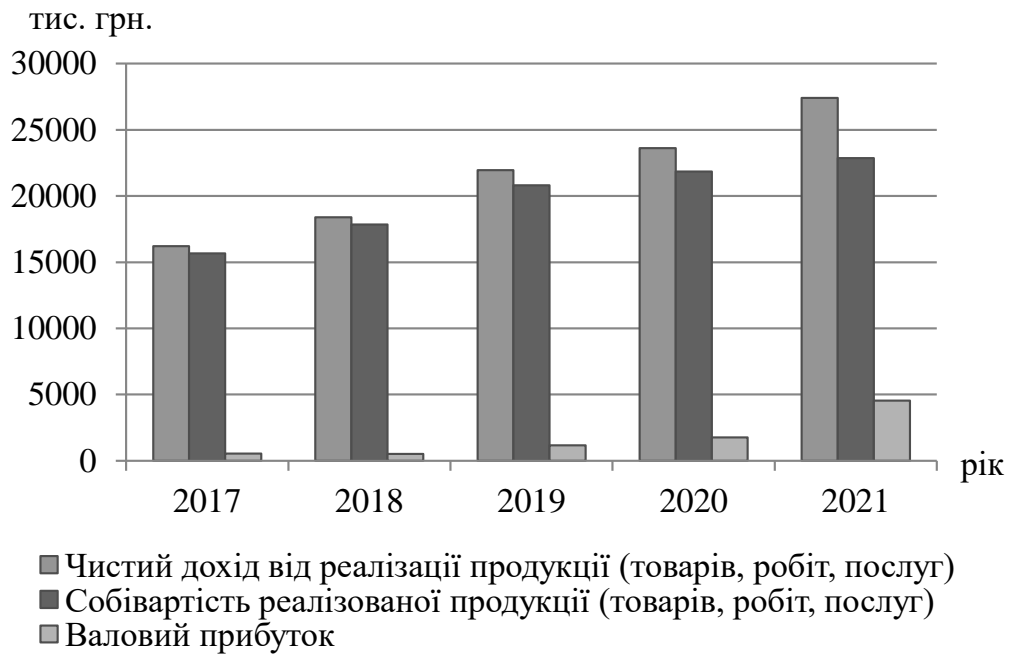

Рисунок 2.2 – Динаміка показників прибутку ТОВ «Лайнер-1»

Динаміка прибутку до оподаткування та чистого прибутку ТОВ «Лайнер-1» наведені на рис. 2.3.

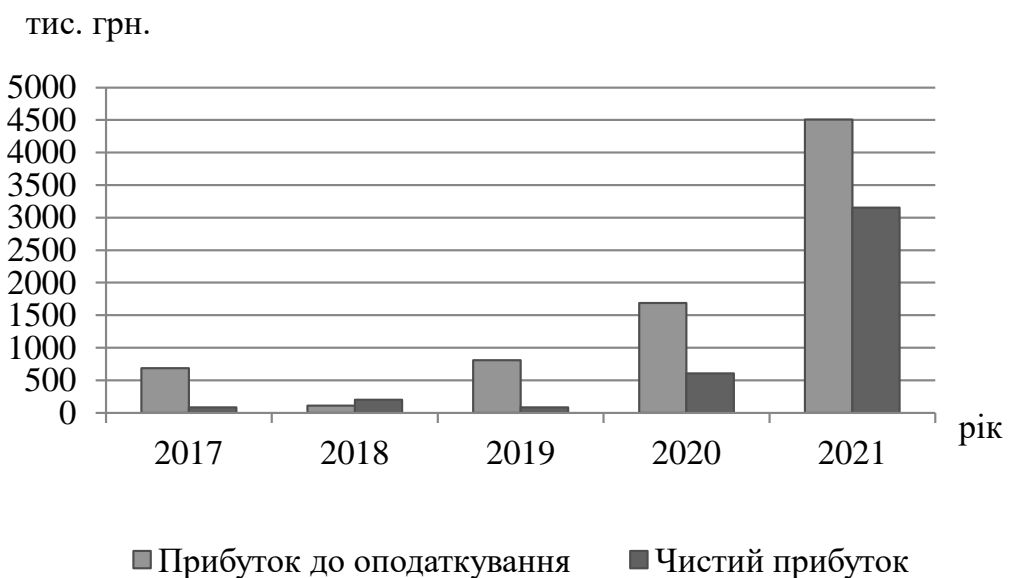

Рисунок 2.3 – Динаміка прибутку до оподаткування та чистого прибутку ТОВ «Лайнер-1»

Розмір прибутку до оподаткування ТОВ «Лайнер-1» впродовж аналізованого періоду збільшився на 3075 тис. грн., у тому числі зменшився на 576,5 тис. грн. у 2017 році, зріс на 699,6 тис. грн. у 2019 році, на 879,6 тис. грн. у 2020 році та на 2821,4 тис. грн. у 2021 році. Розмір чистого прибутку підприємства збільшився на 2956,8 тис. грн., або майже у 15 разів. Це відбувалося за рахунок зростання валового прибутку, а також збільшення розміру інших операційних доходів підприємства при незначному збільшенні інших витрат (у тому числі тих, що пов'язані із фінансово-інвестиційною діяльністю).

Далі проаналізуємо показники прибутковості ТОВ «Лайнер-1» (табл. 2.3).

Таблиця 2.3 – Показники прибутковості ТОВ «Лайнер-1», %

Показник	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік
Рентабельність виробництва	3,52	2,95	5,56	5	11,52
Рентабельність продажу	3,4	2,87	5,27	7,45	16,61
Прибутковість активів	5,14	0,82	5,17	8,85	12,43
Прибутковість власного капіталу	1,87	0,75	5,19	9,66	16,35

Динаміку показників прибутковості ТОВ «Лайнер-1» можна спостерігати на рис. 2.4.

Отже, за показниками прибутковості ТОВ «Лайнер-1» можна спостерігати загальну тенденцію до зростання. Показниками прибутковості підприємства демонструють зростання внаслідок збільшення розміру чистого та валового прибутку ТОВ «Лайнер-1». Прибутковість активів зросла на 7,29%, а власного – на 14,48%. Це говорить про значне підвищення ефективності використання власних та позикових фінансових ресурсів, а також про виправданість їх вкладення в активи. Суттєво зростала

рентабельність виробництва на 16,39%. Досягнутий рівень ефективності господарської діяльності в межах 15-20% є цілком прийнятним.

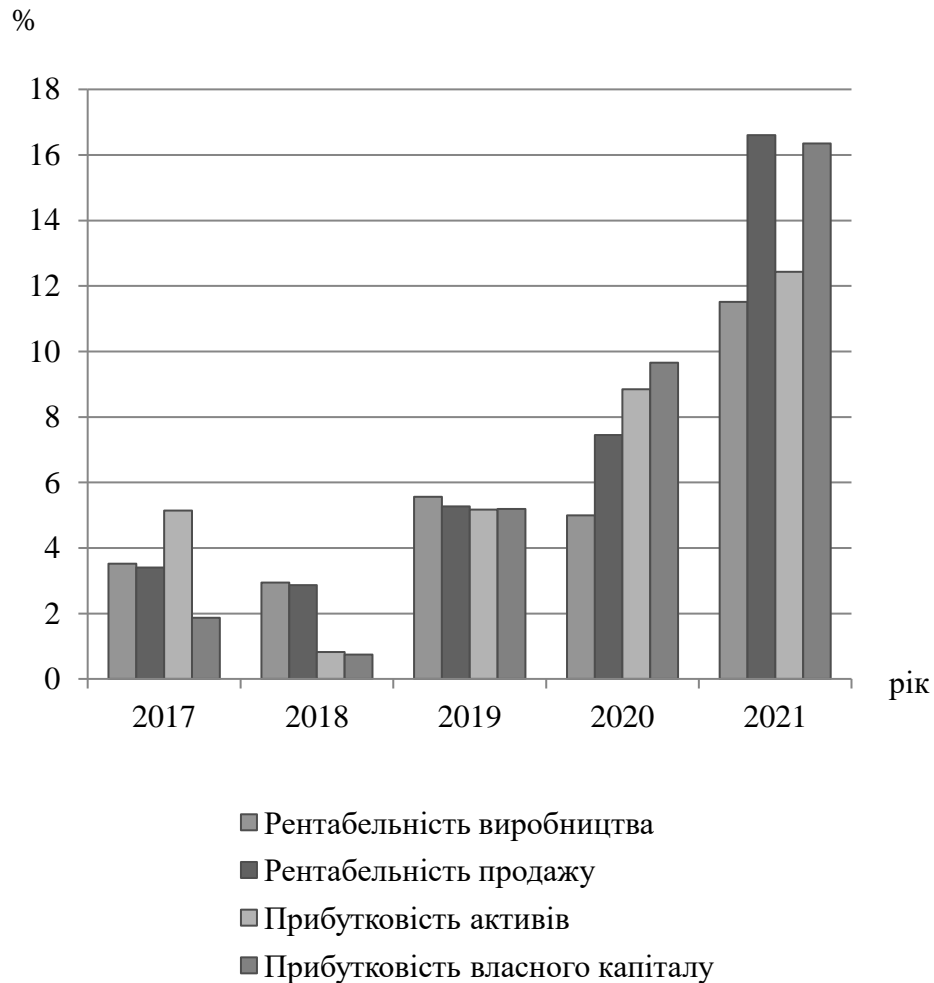

Рисунок 2.4 – Динаміка показників прибутковості ТОВ «Лайнер-1»

Таким чином, ефективність діяльності ТОВ «Лайнер-1» мала позитивну динаміку та характеризувала розвиток підприємства.

2.2. Аналіз фінансового стану ТОВ «Лайнер-1»

Для розуміння майнового стану ТОВ «Лайнер-1» та джерел його формування проведемо аналіз за 2017-2021 рр. Цей аналіз здійснюється за даними Балансу (додаток Б). На даний момент часу річний фінансовий звіт за 2022 рік не має можливості проаналізувати.

На рис. 2.5 та у додатку В наведені дані про зміни у вартості майна.

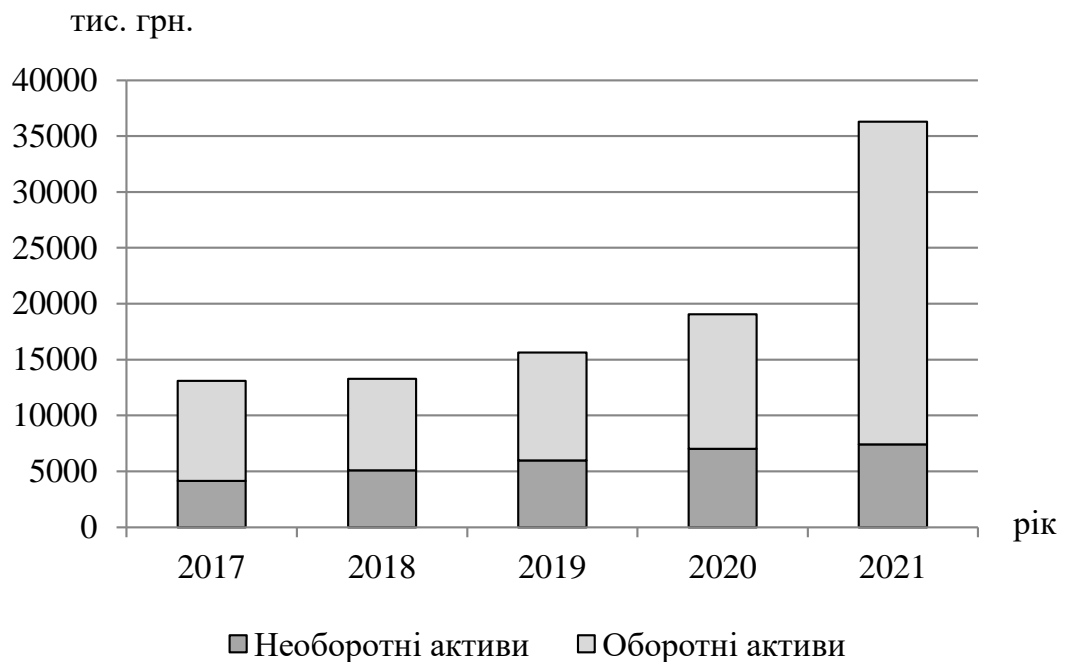

Рисунок 2.5 – Динаміка активів ТОВ «Лайнер-1»

Даний рис. 2.5 демонструє зростання загальної вартості майна ТОВ «Лайнер-1». Його грошовий еквівалент збільшився на 22962,9 тис. грн. або на 172,35% впродовж 2017-2021 років. Більш ніж 70% збільшення відноситься до 2020-2021 років. Вартість основних фондів зросла на 3268,1 тис. грн. або на 78,69%. Окремі елементи активів ТОВ «Лайнер-1» змінювалися неоднаково. Суттєві позитивні зміни у 2021 році спостерігалися за оборотними активами. Це відбулося за рахунок розміру інших фінансових інвестицій внаслідок участі ТОВ «Лайнер-1» у капіталі іншої компанії.

У розділі «Необоротні активи» балансу переважно є основні засоби, інші фінансові інвестиції та незавершене будівництво. Основна сума необоротних активів визначається основними засобами ТОВ «Лайнер-1». При цьому частка їх у загальній сумі активів зменшилася на 10,7%. Рівень зносу залишився незмінним – 90 %. Це негативно вплинуло на

продуктивність засобів праці ТОВ «Лайнер-1».

Сума оборотних активів ТОВ «Лайнер-1» зростала більш стрімкими темпами за вартість необоротних активів. Вона виросла на 19932,8 тис. грн. або на 223,14 %. Це відбулося за рахунок зростання поточних фінансових інвестицій на 6373,7 тис. грн., дебіторської заборгованості за товарними операціями на 4281 тис. грн., а також іншої поточної дебіторської заборгованості на 3202,8 тис. грн. Виробничі запаси ТОВ «Лайнер-1» у грошовому еквіваленті зменшилися на 119,4 тис. грн. При цьому розмір залишків грошових коштів збільшився у 2021 році на 6170,9 тис. грн.

Структуру активів ТОВ «Лайнер-1» можна бачити на рис. 2.6.

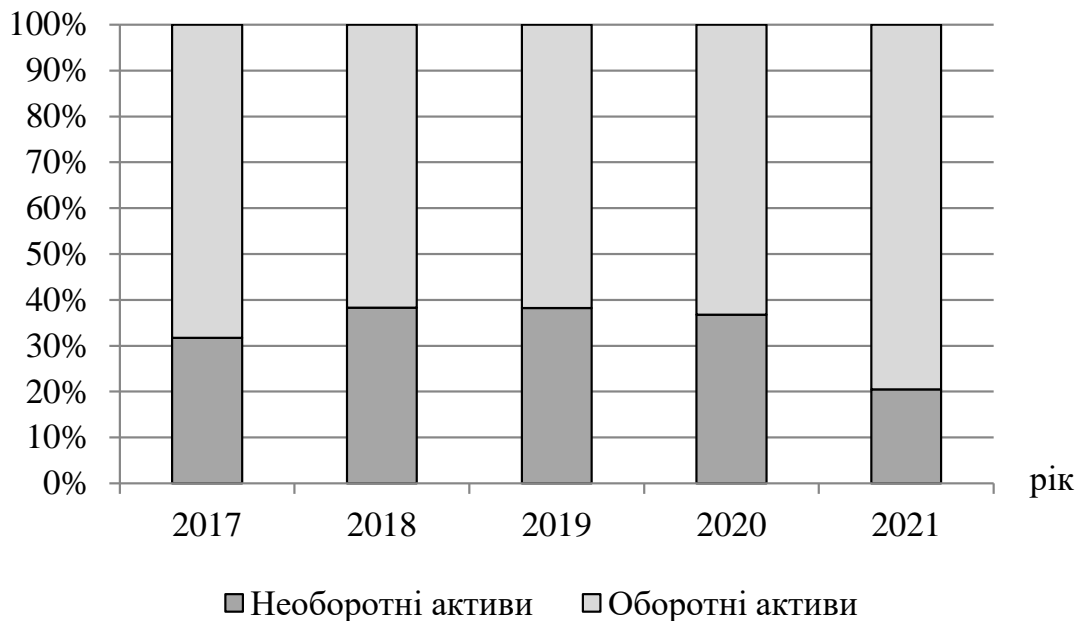

Рисунок 2.6 – Структура активів ТОВ «Лайнер-1»

Структуру оборотних активів переважно формують поточні фінансові інвестиції – 30,09%, грошові кошти – 28,87% та товарна дебіторська заборгованість – 24,58%. ТОВ «Лайнер-1» не зберігає суттєві виробничі запаси на складах. Вони складають всього 4% цієї вартості. Принцип постачання сировини та матеріалів даного підприємства – «точно в строк».

Оцінити якість формування активів можна за допомогою фінансового аналізу ліквідності. Коефіцієнти ліквідності ТОВ «Лайнер-1» наведені у

табл. 2.4.

Рівень ліквідності ТОВ «Лайнер-1» достатньо високий. Коефіцієнт абсолютної ліквідності станом на кінець 2021 року перевищував одиницю. Такий стан характеризується дуже високою ліквідністю та платоспроможністю. Інші показники ліквідності також перевищують рекомендовані значення.

Таблиця 2.4 – Показники ліквідності ТОВ «Лайнер-1» на кінець 2017-2021 років, частки од.

Назва показника	Нормативне значення	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік
Коефіцієнт поточної ліквідності	>2	3,35	3,42	2,45	1,76	4,13
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,6 – 0,8	2,88	2,93	2,14	1,57	3,97
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	> 0,2	0,80	0,47	0,16	0,06	1,19
Коефіцієнт ліквідності запасів	>0,7	0,48	0,49	0,31	0,19	0,17

Коефіцієнт швидкої ліквідності становив 3,97 часток од. Коефіцієнт загальної ліквідності досягнув 4,13 часток од. Порівняння з нормативами показує, що ТОВ «Лайнер-1» було ліквідним та платоспроможним. Однак таке суттєве перевищення нормативів говорить про не достатньо ефективне використання найбільш ліквідних активів. Кошти зберігаються на рахунках у банках або у цінних паперах, а не вкладені у операційну діяльність підприємства.

Визначимо рівень ділової активності ТОВ «Лайнер-1» (табл.2.5).

Таблиця 2.5 – Динаміка показників ділової активності ТОВ «Лайнер-1»

Показник	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік
Коефіцієнт оборотності активів, оборотів	2,04	2,24	2,10	1,21
Коефіцієнт оборотності оборотних активів, оборотів	3,17	3,63	3,35	1,63
Коефіцієнт оборотності запасів, оборотів	22,15	27,23	28,79	27,02
Коефіцієнт оборотності власного капіталу, оборотів	2,52	2,87	3,04	2,12
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, оборотів	8,26	7,55	5,65	3,65
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, оборотів	10,72	10,21	6,74	4,84
Тривалість обігу активів, днів	179,02	162,84	174,11	301,97
Тривалість обігу оборотних активів, днів	115,26	100,56	108,99	223,27
Тривалість обігу власного капіталу, днів	16,48	13,40	12,68	13,51
Тривалість обігу запасів, днів	144,98	127,10	120,00	172,04
Середній термін погашення дебіторської заборгованості, днів	44,17	48,36	64,61	100,03
Середній термін погашення кредиторської заборгованості, днів	34,05	35,74	54,12	75,37

Аналіз табл. 2.5 показав, що за аналізований період, більшість показників ділової активності підприємства погіршилися. Це відбулося внаслідок зниження темпів росту обсягів операційної діяльності ТОВ «Лайнер-1» порівняно з темпами збільшення вартості активів.

Можна бачити (див. рис. 2.7) уповільнення оборотності активів підприємства на 0,83 обороти. У 2021 році оборотність активів дорівнювала лише 1,21 оборотів на рік. Також уповільнилася оборотність оборотних

активів до 1,63 оборотів на рік. Така ж тенденція відмічалася за показником оборотності власного капіталу – до 2,12 оборотів на рік. Оборотність дебіторської заборгованості змінилася до 3,65 оборотів на рік, а кількість оборотів кредиторської заборгованості становила 4,84 оборотів на рік. Це говорить про суттєве уповільнення обороту коштів, що інвестовані у майно підприємства.

Можна дійти такого підсумку, ТОВ «Лайнер-1» за аналізований період було прибутковим, ліквідним та з нормальною діловою активністю. Недоліком стало зниження останньої, але воно не було критичним.

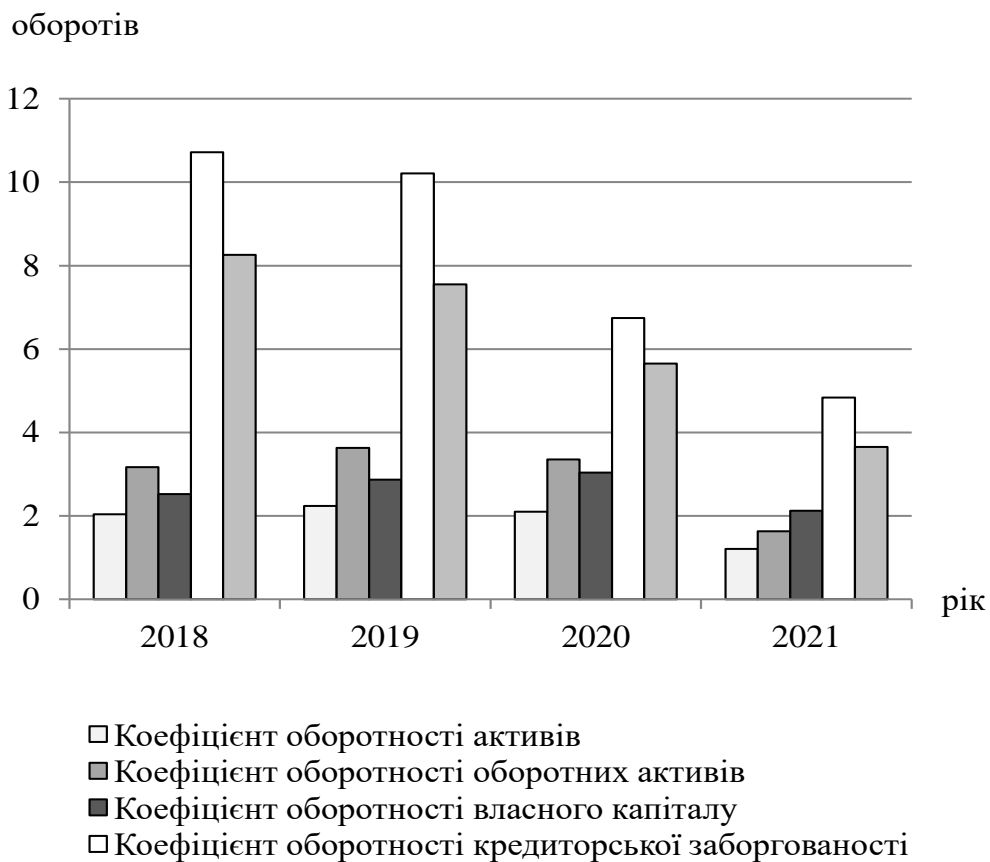

Рисунок 2.7 – Динаміка показників ділової активності ТОВ «Лайнер-1»

Визначений фінансовий стан суттєво залежить від формування та використання капіталу ТОВ «Лайнер-1». Зважаючи на це необхідно

дослідити основні тенденції та показники, що характеризують формування та використання капіталу підприємства.

2.3. Аналіз динаміки і структури капіталу ТОВ «Лайнер-1»

Аналіз капіталу ТОВ «Лайнер-1» розпочнемо з дослідження його динаміки і структури за даними балансу підприємства (Додаток Б).

У табл. 2.6 наведені динамічні зміни у капіталі ТОВ «Лайнер-1». Аналіз табл. 2.6 показав, що так само, як і у вартості майна підприємства, у обсягах капіталу відбувалися суттєві зміни. Обсяг власних ресурсів, вкладених у майно ТОВ «Лайнер-1», у аналізовані 2017-2021 роки виріс на 8644,2 тис. грн.

Але частка власного капіталу у складі джерел фінансування майна навпаки скоротилася на 26,8 %. Такі зміни для аналізу наглядно подані на рис. 2.8.

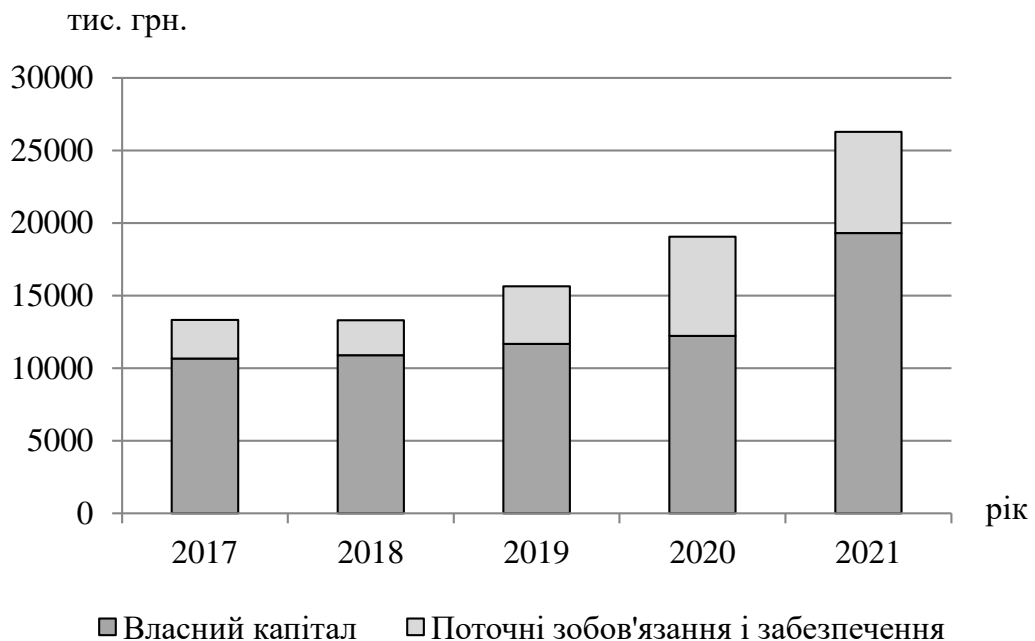

Рисунок. 2.8 – Динаміка капіталу ТОВ «Лайнер-1»

З даних рис. 2.8 видно, що загальний розмір капіталу, що є у розпорядженні ТОВ «Лайнер-1», виріс за 2017-2021 роки на 22962,9 тис. грн. або на 172,35%. За динамікою окремих складових можна бачити

зростання власного капіталу на 8644,2 тис. грн. або на 81,09%, позикового капіталу на 14318,7 тис. грн. або на 537,61%.

Таблиця 2.6 – Динаміка елементів капіталу ТОВ «Лайнер-1», тис. грн. (на кінець року)

Пасив	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Відхилення				
						2018-2017	2019-2018	2020-2019	2021-2020	2021-2017
I. Власний капітал										
Зареєстрований статутний капітал	74,7	74,7	74,7	74,7	1419,2	0,0	0,0	0,0	1344,5	1344,5
Інший додатковий капітал (Капітал у дооцінках)	3621,4	3775,4	3951,5	4008,9	6583,5	154,0	176,1	57,4	2574,6	2962,1
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	6964,2	7045,5	7651,5	8145,5	11301,8	81,3	606,0	494,0	3156,3	4337,6
Усього за розділом I	10660,3	10895,6	11677,7	12229,1	19304,5	235,3	782,1	551,4	7075,4	8644,2
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення										
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	0	0	0	0	10000	0,0	0,0	0,0	10000,0	10000,0
Усього за розділом II	0	0	0	0	10000	0,0	0,0	0,0	10000,0	10000,0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення										
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1645	1684,1	2542,9	4768,2	5424,3	39,1	858,8	2225,3	656,1	3779,3
Поточні зобов'язання за розрахунками:										
з бюджетом	609,8	395,5	92	18,5	508,6	-214,3	-303,5	-73,5	490,1	-101,2
зі страхування	32,3	12	48	52,4	70	-20,3	36,0	4,4	17,6	37,7
з оплати праці	93,5	94,5	87,5	94,1	153,2	1,0	-7,0	6,6	59,1	59,7
з учасниками	204,5	188,5	301,5	802,1	802,2	-16,0	113,0	500,6	0,1	597,7
Інші поточні зобов'язання	78,3	24	877	1097	23,8	-54,3	853,0	220,0	-1073,2	-54,5
Усього за розділом III	2663,4	2398,6	3948,9	6832,3	6982,1	-264,8	1550,3	2883,4	149,8	4318,7
Усього капіталу	13323,7	13294,2	15626,6	19061,4	36286,6	-29,5	2332,4	3434,8	17225,2	22962,9

Позиковий капітал зростає більш швидкими темпами у порівнянні з обсягами власного капіталу. У 2021 році було суттєве зростання обсягів власного та позикового капіталів. Причини – збільшення статутного капіталу ТОВ «Лайнер-1» та інших довгострокових фінансових зобов'язань у сумі 10 млн. грн.

Впродовж аналізованих 2017-2020 років власний капітал повністю домінував в обсязі сукупного капіталу ТОВ «Лайнер-1». У структурі останнього сума власних фінансових ресурсів складала до 79%. А у 2021 році частка власного капіталу знизилася до 52%. При цьому частка позикового капіталу навпаки зросла до 48% (рис. 2.9).

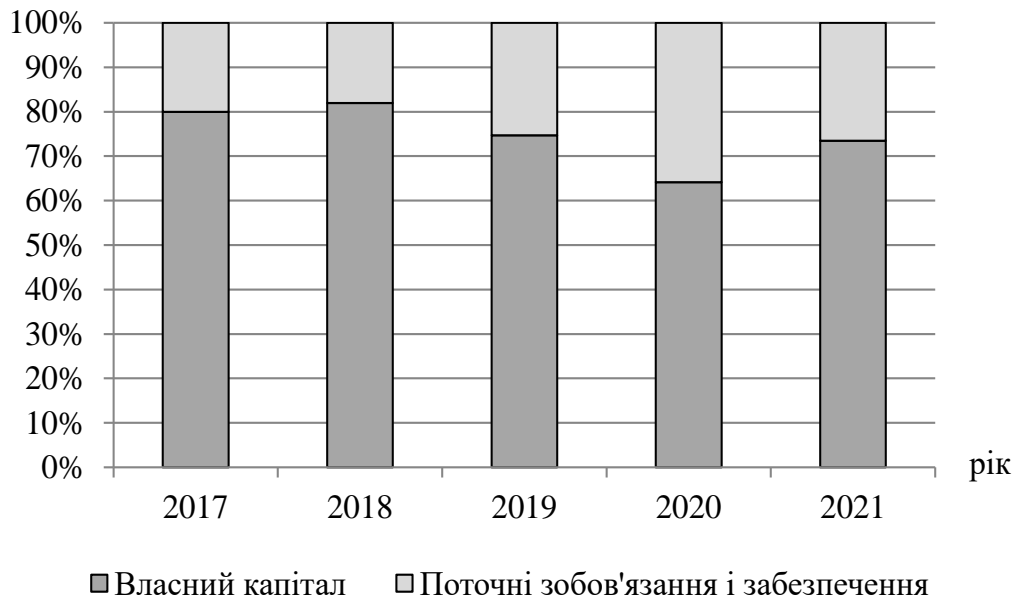

Рисунок 2.9 – Структура капіталу ТОВ «Лайнер-1»

Досліджуючи стан формування власного капіталу ТОВ «Лайнер-1» з'ясовано, що він складався переважно зі статутного капіталу. Також у нього включався інший додатковий капітал та нерозподілений прибуток. Останній мав найбільш динамічне зростання – на 4337,6 тис. грн. або на 62,28%.

Зміни у структурі власного капіталу ТОВ «Лайнер-1» наведені у табл. 2.7, а у структурі залученого капіталу – у табл. 2.8.

Таблиця 2.7 – Зміни у структурі власного капіталу ТОВ «Лайнер-1», % (на кінець року)

Показник	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Відхилення				
						2017-2016	2018-2017	2019-2018	2020-2019	2020-2016
Зареєстрований статутний капітал	0,70	0,69	0,64	0,61	7,35	-0,02	-0,05	-0,03	6,74	6,65
Інший додатковий капітал	33,97	34,65	33,84	32,78	34,10	0,68	-0,81	-1,06	1,32	0,13
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	65,33	64,66	65,52	66,61	58,54	-0,66	0,86	1,09	-8,06	-6,78
Усього власний капітал	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

i.

Таблиця 2.8 – Зміни у структурі залученого капіталу ТОВ «Лайнер-1», % (на кінець року)

Показник	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Віхилення				
						2017-2016	2018-2017	2019-2018	2020-2019	2020-2016
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	0,00	0,00	0,00	0,00	58,89	0,00	0,00	0,00	58,89	58,89
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	61,76	70,21	64,40	69,79	31,94	8,45	-5,82	5,39	-37,85	-29,82
Поточні зобов'язання за розрахунками	35,30	28,79	13,40	14,15	9,03	-6,51	-15,39	0,76	-5,12	-26,26
Інші поточні зобов'язання	2,94	1,00	22,21	16,06	0,14	-1,94	21,21	-6,15	-15,92	-2,80
Усього позиковий капітал	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

У залученні позикового капіталу у ТОВ «Лайнер-1» переважала кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги. На кінець 2017 року вона складала 61,76% у позиковому капіталі. А на кінець 2021 року знизилася до 31,94%. Таке зниження частки у структурі позикового капіталу відбулося за рахунок появи у 2021 році інших довгострокових фінансових зобов'язань.

Проаналізовані зміни капіталу у ТОВ «Лайнер-1» призвели до динаміки його фінансової стійкості та економічну стабільність. У табл. 2.9 наведені коефіцієнти фінансової стійкості підприємства.

Таблиця 2.9 – Показники фінансової стійкості ТОВ «Лайнер-1»

Назва показника	Нормативне значення	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік
Коефіцієнт автономії	>0,5	0,80	0,82	0,75	0,64	0,53
Коефіцієнт заборгованості	<0,5	0,20	0,18	0,25	0,36	0,47
Коефіцієнт фінансового левериджу	<1	0,25	0,22	0,34	0,56	0,88

За даними табл. 2.9 можна бачити, що нормативні значення за коефіцієнтами фінансової стійкості повністю виконувалися. При цьому найбільшою фінансовою стійкістю відмічався 2018 рік. У 2019-2021 роках ТОВ «Лайнер-1» з кожним роком ставало більш залежним від обсягів позикового капіталу. Підприємство збільшило фінансові ризики, хоча доходи та прибутки також зростали.

Динаміка коефіцієнтів фінансової стійкості ТОВ «Лайнер-1» наведена на рис. 2.10.

частка од.

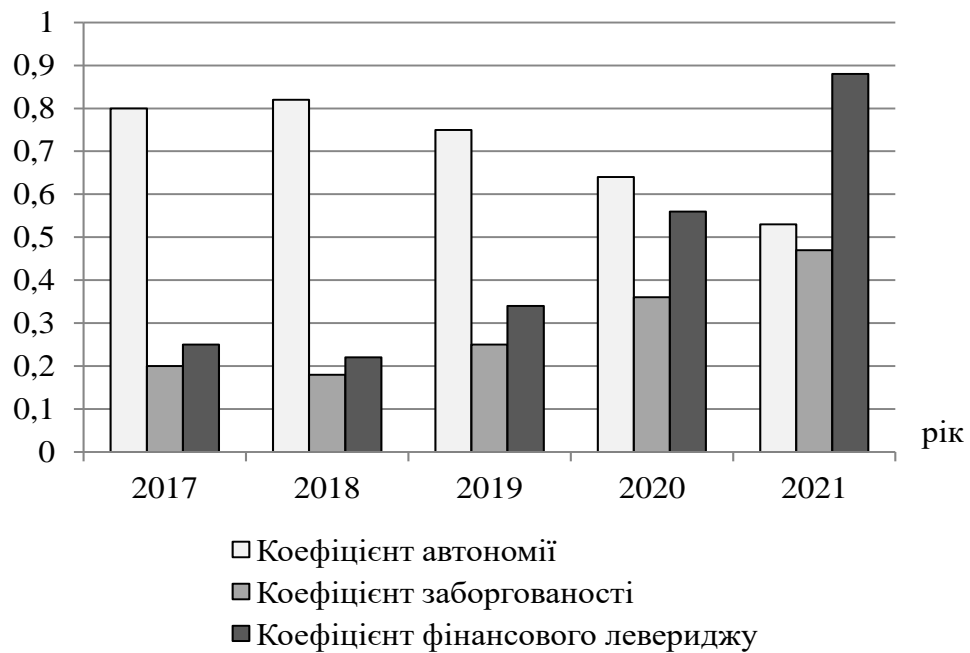

Рисунок 2.10 – Динаміка коефіцієнтів фінансової стійкості ТОВ «Лайнер-1»

Таким чином можна зробити висновки. ТОВ «Лайнер-1» впродовж 2017-2021 років було прибутковим, ліквідним та з нормальною діловою активністю. Капітал даного підприємства постійно зростає. У його складі перевага віддавалася залученню власного капіталу. У динаміці його обсяги зростали, але частка у структурі зменшувалася. Причиною стало нарощення позикового капіталу для розвитку бізнесу. Враховуючи сказане доцільно спрямувати процеси управління капіталом ТОВ «Лайнер-1» на оптимізацію його структури.

3 ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ТОВ «ЛАЙНЕР-1» НА ОСНОВІ ОПТИМІЗАЦІЇ ЙОГО СТРУКТУРИ

3.1. Переваги і недоліки методів оптимізації структури капіталу підприємства для підвищення ефективності управління ним

Оптимізація структури капіталу підприємства є важливою складовою ефективного управління ним. Від оптимального співвідношення власного та позикового капіталів залежить рівень фінансової стійкості підприємства, можливості його подальшого розвитку, отримання прибутків у майбутньому та зростання ринкової вартості підприємства. Враховуючи сказане доцільно існуючі дослідити методи оптимізації структури капіталу підприємства, їх переваги і недоліки.

Дослідженням питань оптимізації структури капіталу підприємства приділено багато уваги в спеціалізованих літературних джерелах. Науковці акцентують увагу на оптимальному співвідношенні власних і позикових фінансових ресурсів [1, 2]. Оптимальна структура капіталу забезпечує найраціональнішу та найефективнішу пропорційність між рівнями фінансового ризику та прибутковості капіталу підприємства [3, 4]. Однак, недостатньо вивчені переваги і недоліки застосування окремих методів оптимізації структури капіталу підприємств. Це обумовлює актуальність даного дослідження.

Аналіз літературних джерел показав, що не існує єдиного універсального методу оптимізації структури капіталу підприємства. Окремі підприємства самостійно обирають підходящі для них методи із традиційно існуючих виходячи із пріоритетних цілей управління капіталом.

Як правило, метою оптимізації структури капіталу підприємства є забезпечення його максимальної ринкової вартості при мінімізації фінансових ризиків та витрат, що їх супроводжують. Для досягнення такої мети розглядається декілька варіантів співвідношення власного і позикового

капіталів. При цьому традиційно застосовуються методи оптимізації такого співвідношення за критеріями максимізації прибутковості власних фінансових ресурсів, мінімізації середньозваженої вартості капіталу, мінімізації фінансового ризику. Також існують й інші методи оптимізації структури капіталу підприємства – за строковістю, за достатністю, нормативно-коефіцієнтний тощо.

При розгляді переваг вищезгаданих методів з'ясовано, що всі вони характеризуються зрозумілістю та доступністю застосування. Однак умови їх використання є специфічними в різних управлінських ситуаціях. Так метод оптимізації структури капіталу підприємства за критерієм максимізації прибутковості власних фінансових ресурсів базується на розрахунку фінансового левериджу. Перевагою цього методу є простота та можливість визначення такої структури балансу, за якої при обумовленому рівні прибутковості активів може бути досягнуто найвища прибутковість власного капіталу та, відповідно, найвища ринкова вартість підприємства. Але розрахунок фінансового левериджу не дасть відповідь на запитання про рівень фінансового ризику, безпечну величину кредиту та його умови.

Метод оптимізації структури капіталу за критерієм мінімізації його середньозваженої вартості є трохи складнішим у застосуванні за попередній метод. Однак позитивною його стороною є врахування рівня фінансового ризику за допомогою оцінювання вартості всіх джерел фінансування активів підприємства. Крім того, цей метод враховує, що при мінімальній середньозваженій вартості капіталу буде досягтися найвища ринкова вартість підприємства. Недоліком даного методу є відсутність врахування фінансових результатів діяльності підприємства як в поточному періоді, так і у перспективі.

Метод оптимізації структури капіталу за критерієм мінімізації фінансового ризику базується на визначенні допустимого його рівня при залученні додаткових позикових фінансових ресурсів. Цей метод використовує статистично-математичний апарат та характеризується певною

складністю застосування. Однак за його допомогою можливо точно та обґрунтовано визначити рівень ризику та судити про рівень банкрутства підприємства.

Таким чином, вивчення переваг і недоліків існуючих методів оптимізації структури капіталу дозволить обрати найкращий та найефективніший варіант для конкретного підприємства виходячи з цілей та завдань фінансового менеджменту.

3.2 Застосування ефекту фінансового левериджу для обґрунтування потреби оптимізації структури капіталу ТОВ «Лайнер-1»

На основі проведеного аналізу капіталу підприємства ТОВ «Лайнер-1» та фінансового аналізу даного підприємства можна оцінити рівень фінансової стійкості та ефективності формування та використання капіталу. Як вже було сказано вище, рівень фінансової стійкості ТОВ «Лайнер-1» впродовж 2017-2021 років знижувалася, а ефективність капіталу, навпаки, зростала. В економічній літературі існує багато різних напрямів, методів та способів, за допомогою яких можна значно збільшити ефективність капіталу підприємства. Одним із них є застосування фінансового левериджу.

Леверидж – це важіль, невелика зміна якого може призвести до суттєвих змін результативних показників. Фінансовий леверидж – важіль, економічний зміст якого полягає у підвищенні прибутковості власного капіталу шляхом залучення позикового капіталу. При цьому прибутковість активів підприємства повинна бути вище вартості позикового капіталу.

Фінансовий леверидж – потенціальна можливість впливати на прибуток підприємства шляхом зрушень у обсязі та структурі довгострокового позикового капіталу.

Фінансовий леверидж – це об'єктивний фактор, який утворюється з появою позикових коштів у капіталі підприємства, який дозволяє йому отримати додатковий прибуток на власний капітал.

Для розуміння можливого рівня додатково отримуваного прибутку на власний капітал за умови залучення позикових коштів застосовується показник – ефект фінансового левериджу або ефект фінансового важеля. Він визначається як:

$$EФР = (1 - CO) \cdot (EP - CB) \cdot \frac{ПК}{BK}, \quad (3.1)$$

де ЕФР – ефект фінансового левериджу, %;

СО – ставка оподаткування, частка од.;

EP - економічна рентабельність (прибутковість активів), %;

CB – вартість користування позиковим капіталом, %;

ПК - сума (питома вага, %) позикового капіталу;

BK - сума (питома вага, %) власного капіталу.

Розглянемо механізм формування ефекту фінансового левериджу ТОВ «Лайнер-1» у 2019-2021 роках (див. табл.3.1).

Отже, власний капітал ТОВ «Лайнер-1» був прибутковим, а ефект фінансового левериджу – позитивним. Розглянемо цей ефект більш докладніше.

Розглядаючи формулу 3.1. можна виділити у ній три складові:

1. Податковий коректор фінансового левериджу (1 - CO). Він показує як саме проявляється ефект фінансового левериджу у випадку різних ставок оподаткування прибутку.
2. Диференціал фінансового левериджу (EP - CB). Він характеризує різницю між прибутковістю активів та середньою вартістю залучення позикового капіталу.
3. Коефіцієнт фінансового левериджу (ЗК/БК). Він характеризує суму позикового капіталу, який використовує підприємство у розрахунку на одиницю власного капіталу.

Таблиця 3.1 – Формування ефекту фінансового левериджу
ТОВ «Лайнер-1» у 2019 - 2021 роках

№	Показник	Рік		
		2019	2020	2021
1.	Середня сума капіталу підприємства, тис. грн.	14460,4	17344	27674
2.	Середня сума власного капіталу, тис. грн.	11286,7	12229,1	19304,5
3.	Середня сума позикового капіталу, тис. грн.	3173,8	5114,9	8369,5
4.	Сума валового прибутку (без урахування витрат на залучення позикового капіталу), тис. грн.	1156,1	1759,6	4551
5.	Рівень прибутковості активів (без урахування витрат на залучення позикового капіталу), %	7,995	10,145	16,445
6.	Сума процентів, яка виплачена за використання позикового капіталу	348,26	71,93	42
7.	Сума валового прибутку підприємства з урахуванням витрат на залучення позикового капіталу (стр.4 - стр.6)	807,88	1687,7	4509
8.	Ставка податку на прибуток	0,18	0,18	0,18
9.	Сума податку на прибуток, тис грн.	201,97	506,3	1352,7
10.	Сума чистого прибутку, тис. грн.	606,03	1181,3	3156,3
11.	Ефект фінансового левериджу (1- стр.8)*(стр.5-стр.6/стр.3))*(стр.3/стр.2)	1,82	3,47	5,84

Відокремлення цих складових дозволяє цілеспрямовано управляти ефектом фінансового левериджу у процесі фінансової діяльності підприємства.

Податковий коректор фінансового левериджу практично не залежить від діяльності підприємства, оскільки ставка податку на прибуток визначається законодавством.

Диференціал фінансового левериджу є головною умовою, яка формує позитивний ефект. Цей ефект виникає тоді, коли рівень прибутковості активів є вищим за середню вартість позикового капіталу. ТОВ «Лайнер-1» характеризувався позитивним диференціалом фінансового левериджу. Формування позитивної величини значення диференціалу фінансового левериджу завжди призводить до підвищення прибутковості власного капіталу. Тому підприємство ефективно залучає позиковий капітал.

Прибутковість власного капіталу підприємства значною мірою залежить від умілого маневрування ефектом фінансового левериджу. До певного моменту підвищити ефект фінансового левериджу можна екстенсивно за рахунок збільшення його диференціалу. Але при цьому потрібно враховувати такі правила фінансового менеджменту (рис. 3.1).

Коефіцієнт фінансового левериджу є тим важелем, який мультиплікує позитивний або негативний ефект. Він отримується за рахунок відповідного значення його диференціала. При позитивному значенні диференціалу приріст коефіцієнта фінансового левериджу буде забезпечувати ще більший приріст прибутковості власного капіталу. А при негативному значенні диференціала приріст коефіцієнта фінансового левериджу буде призводити до ще більшого темпу зниження прибутковості власного капіталу.

Отже, ТОВ «Лайнер-1» маючи позитивний диференціал фінансового левериджу та залучаючи позиковий капітал може збільшити прибутковість власного капіталу. Тому ТОВ «Лайнер-1» доцільно застосовувати стратегію оптимального управління структурою капіталу.

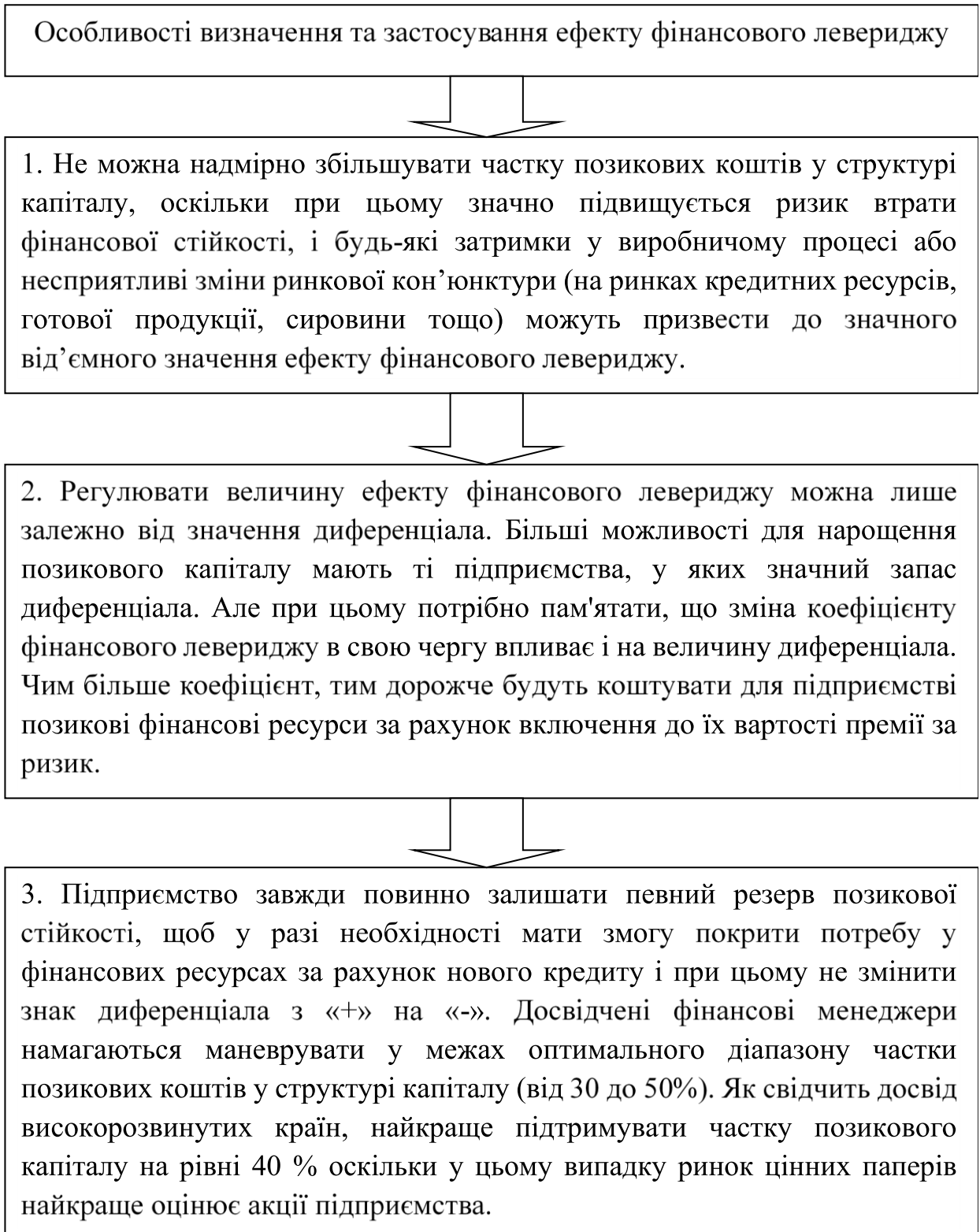

Рисунок 3.1 - Особливості визначення та застосування ефекту фінансового левериджу

Таким чином, проведений аналіз визначив, що управління капіталом підприємства повинно бути спрямоване на використання власного капіталу та залучення позикового на найбільш ефективних умовах. Структура загального капіталу повинна бути оптимальною за співвідношенням власних та позикових коштів. ТОВ «Лайнер-1» вигідно було залучати позиковий капітал, оскільки він приносив додатковий прибуток.

3.3 Управління вартісно-ризиковими факторами та часовими аспектами фінансування потреб у капіталі ТОВ «Лайнер-1»

Сьогодні перед підприємствами України стоять завдання фінансової стійкості та прибутковості в нестабільних умовах. Важливу роль у вирішенні цих завдань мають розроблення й впровадження нових форм і методів управління капіталом підприємств.

Причина залучення позикового капіталу пов'язана з браком власних коштів підприємства, необхідних для посилення свого економічного потенціалу. ТОВ «Лайнер-1» разом із використанням власного капіталу у свою діяльність залучало і позиковий капітал. Але при позитивному значенні фінансового левериджу, підприємство є фінансово незалежним, в його діяльність є не ризиковою. ТОВ «Лайнер-1» є фінансово незалежним від кредиторів та інвесторів, тому можна розглядати використання позикового капіталу, що не буде ризиковим.

При управлінні фінансуванням капіталу існує проблема узгодженості взаємопов'язаних і протилежних тенденцій щодо вибору політики формування капіталу під впливом дохідності інвестицій в оборотні активи, ризиковості фінансових механізмів та вартості формування капіталу. Жоден з визнаних у світовій практиці підходів до фінансування потреби в капіталі (помірний, агресивний, консервативний) не може бути без певної адаптації перенесений у практику господарювання.

Над проблематикою управління фінансуванням потреб у капіталі підприємств працювало багато вчених-економістів. Проте у їхніх публікаціях не враховано вартісно-ризикові фактори та часові аспекти формування потреби підприємств у капіталі. При цьому, на наш погляд, слід враховувати вартісно-часову структуру та абсолютну величину оборотних активів з метою ймовірної адаптації відповідної вартісно-часової організації фінансування капіталу.

Досліди вартісно-ризикових факторів функціонування капіталу підприємств є актуальними. Подальшого розвитку набула концепція розв'язання проблеми оптимізації вартості фінансування капіталу на промислових підприємствах за рахунок упровадження сценарного і модельного підходу. Головним моментом при виборі стратегії виступає вибір пріоритету між довгостроковим і короткостроковим аспектом, власними та позиковими ресурсами. Такі міркування покладено в основу моделі, що на рис. 3.2.

Модуль 1 задає визначення структурної потреби в активах за їхніми вартісно-часовими факторами інвестування. При цьому регулюється розбиття сукупності оборотних активів на класи за критеріями тривалості операційно-комерційного циклу, T_{ψ}^k - нормативу капіталу, H_k^k та сезонності потреби в поточних активах, $a_{\text{упоб.к}}$ за к-ою продукцією підприємства.

Підмодуль 1.1 відповідає за розбиття матеріально-речовинних носіїв оборотних активів на класи за критерієм тривалості обороту. При цьому формується коефіцієнт вартісного відокремлення оборотних активів

$$K_{\text{ВАР.ВІД}} = \frac{\overline{H_{\text{ОБ.Аі}}}}{H_{\text{ОБ.А.ЗАГ}}} , \quad (3.2)$$

де $\overline{H_{\text{ОБ.Аі}}}$ — середньоарифметична сума активів по їх і-му класу, грн.;

$H_{\text{ОБ.А.ЗАГ}}$, — загальний норматив оборотного капіталу, грн.

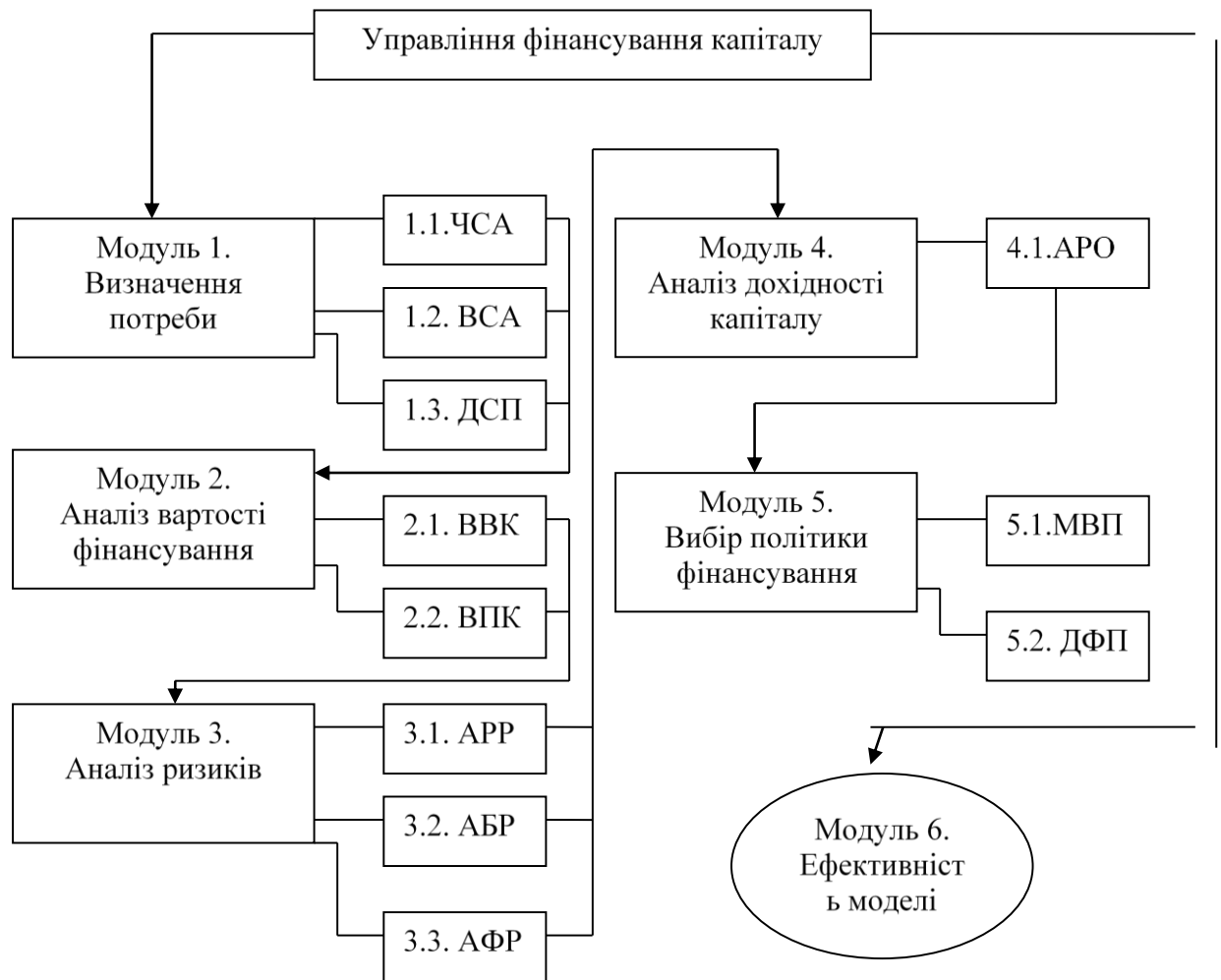

Рисунок 3.2 – Компромісна модель управління вартісно-ризиковими чинниками та часовими аспектами фінансування потреб у капіталі підприємства

Умовні позначення складових: ЧСА — визначення часової структури активів, ВСА — визначення вартісної структури основних та оборотних активів, ДСП — діагностика сезонної потреби в капіталі, ВВК — аналіз вартості власного капіталу, ВПК — аналіз позикового капіталу, АРР — аналіз ринкових ризиків, АБР — аналіз бізнесових ризиків, АФР — аналіз фінансових ризиків, АРО — аналіз рентабельності обороту (продажів), МВП — моделювання вибору політики фінансування, ДФП — диференціація фінансової політики.

Підмодуль 1.2 відповідальний за встановлення величини часової диференціації потреби в капіталі. При цьому визначається коефіцієнт часового варіювання активів:

$$K_{\text{ЧАС.ВАР.}} = \frac{T_{\text{Ц}}^{I(\text{МИН})}}{T_{\text{Ц}}^{I(\text{МАКС})}} \quad (3.3)$$

Підмодуль 1.3 встановлює співвідношення постійної і змінної частин оборотного капіталу, бо маючи науково обґрунтоване уявлення про варіювання капіталу, можна встановити оптимальні методичні підходи до формування політики управління фінансуванням на конкретному підприємстві. Пропонуємо визначати частку умовно-постійної частини оборотного капіталу в середньому упродовж періоду, що розглядається:

$$\alpha_{\text{УПОБ.К}} = \frac{O_{\text{ПОСТ}}}{L_{\text{ПОСТ}} + O_{\text{ВАР.ХР}}} * \gamma, \quad (3.4)$$

де $O_{\text{пост}}$ — значення постійної частини обігового капіталу, грн.;

$O_{\text{ВАР.ХР.}}$ — середньохронологічна величина капіталу, що варіює, грн.

Також у методику побудови формули вводиться γ — коефіцієнт належності бізнесу до сезонних коливань. Причому $0,6 < \gamma < 0,9$ — високі сезонні коливання, $0,9 < \gamma < 1,1$ — помірні сезонні коливання, $1,1 < \gamma < 1,5$ — слабкі сезонні коливання. Цей показник ($\alpha_{\text{УПОБ.К}}$) є одним із системоутворюючих факторів моделі вибору політики фінансування капіталу.

Узагальненим показником, що враховує диференціацію капіталу, слід вважати показник структуризації потреби в капіталі:

$$P_{\text{СТРУК}} = K_{\text{ВАР.ВД.}} * K_{\text{ЧАС.ВАР.}} * \alpha_{\text{УПОБ.К.}} \quad (3.5)$$

Цей показник задає ступінь вартісного, часового та сезонного варіювання потреби в оборотних активах за їхніми окремими видами.

Таблиця 3.2 – Розрахунок середньоарифметичної суми активів ТОВ «Лайнер-1»

Класи оборотних активів	Сума по класу, тис. грн.	Зважена величина
1. За критерієм тривалості операційно-комерційного циклу		
- запаси	1156,0	312,12
- дебіторська заборгованість	10691,6	4918,14
- грошові кошти	17018,0	16888,1
2. За нормативом капіталу		
- основний капітал	7421,0	7302,3
- оборотний капітал	28865,6	17608,02
3. За сезонною потребою в капіталі		
- залежні від сезонності	7234,0	2170,2
- не залежні від сезонності	12669	760,14

Проаналізуємо запропоновані показники ТОВ «Лайнер-1» за 2021 рік, які отримали за розрахунками формул 3.2 – 3.5. Результати зведені у табл. 3.3.

Таблиця 3.3 – Результати розрахунку узагальненого показника, що враховує диференціацію капіталу ТОВ «Лайнер-1»

Показник	Величина
Коефіцієнт вартісного відокремлення оборотних активів	0,25
Коефіцієнт часового варіювання активів	0,4
Коефіцієнт умовно-постійної частини оборотного капіталу в середньому упродовж періоду	1,1704
Узагальнений показник, що враховує диференціацію капіталу	0,11

Модуль 2 управляє визначенням вартості формування капіталу. При цьому підмодуль 2.1 відповідає за встановлення вартості власного капіталу як функціональної його складової. Модулем 2.2 формується вартість позикового капіталу за складовими вартості фінансового кредиту, емісії облігацій, товарного кредиту та внутрішньої кредиторської заборгованості. У підсумку обчислюється середньозважена вартість формування основного та оборотного капіталів підприємства:

$$BK_{CP} = \sum_{l=i}^n BK_i * \alpha_i, \quad (3.6)$$

де BK — вартість i -го елемента фінансування, грн.;

α_i — питома вага i -ої складової капіталу підприємства, част. од.

По даним ТОВ «Лайнер-1» маємо значення вартості капіталу у 2021 році – 0,5% за рахунок відстрочення платежів по довгостроковим фінансовим зобов'язанням. У випадку вчасного їх погашення вартість капіталу складала б 16,6%.

Модуль 3 ґрунтується на адаптивній методиці комплексного визначення ризиків, пов'язаних з формуванням капіталу. Критеріями ризиків слід вважати «чинники, зміни фіксованих витрат у собівартості як ризику функціонування левериджу, варіацію вартості позикових коштів». Визначення ступеня ризику здійснюється завдяки матриці (табл.3.4) відповідно до запропонованої методики.

За визначення ступеня ризику відповідають певні елементи схеми управління моделлю. Так, підмодуль 3.1 формує визначення ринкових ризиків за критерієм вартості позикового капіталу. При цьому визначається коефіцієнт варіації вартості позикового капіталу:

$$CV_W = \frac{\sqrt{\sum_{s=1}^N (W_i - \bar{W})^2 * P_i}}{\bar{W}}, \quad (3.7)$$

де W_i — вартість позики згідно з i -м сценарієм, %;

\bar{W} — середньозважена вартість позикового капіталу, %;

P_i — ймовірність i -го сценарію, част. од.;

N — кількість сценаріїв

Таблиця 3.4 – Сценарно-ринкова матриця визначення ступеня ризиків

Сценарій бізнесу	Ймовірність такого стану, част. од.	Частка фіксованих витрат, част. од.	Коефіцієнт фінансового левериджу, част. од.	Вартість позикових коштів, %
Зростання ринку та попиту	$P_1=0,1$	$\alpha_1=0,35$	$K_1 = 0,15$	$W_1 = 23$
Ринок у нормальному стані	$P_2 = 0.2$	$\alpha_2=0,31$	$K_2 = 0,08$	$W_2 = 21$
Ринок та попит під час спаду	$P_3 = 0.7$	$\alpha_3=0.28$	$K_3 = 0,052$	$W_3 = 19$

Через підмодуль 3.2 відокремлюється вплив ризиків, пов'язаних з веденням бізнесу, що опосередковуються варіюванням левериджу. Формується коефіцієнт варіації частки фіксованих витрат:

$$CV_F = \frac{\sqrt{\sum_{s=1}^N (\alpha_i - \bar{\alpha})^2 * P_i}}{\bar{\alpha}} \quad (3.8)$$

де a_i — частка фіксованих витрат у собівартості згідно з i -м сценарієм, част.од.;

\bar{a} — середня частка фіксованих витрат, част. од.

Підмодуль 3.3 координує визначення ступеня ризику від збільшення позикового капіталу. У підсумку слід формувати загальне значення ризику формування основного та обігового капіталу підприємства:

$$CV_{3AG} = \sum_{s=1}^N CV_1 * \beta_1 \quad (3.9)$$

Для ТОВ «Лайнер-1» оцінимо види ризиків у 2021 році:

$$CV_W = \frac{\sqrt{(23-21)^2 * 0.21 + (19-21)^2 * 0.7 + (21-21)^2 * 0.2}}{21} = 0.08 \text{ част.од.};$$

$$CV_F = \frac{\sqrt{(0.35-0.31)^2 * 0.1 + (0.31-0.31)^2 * 0.2 + (0.28-0.31)^2 * 0.7}}{0.31} = 0.7 \text{ част.од.};$$

$$CV_L = \frac{\sqrt{(0.15*0.28)^2 * 0.1 + (0.08-0.28)^2 * 0.2 + (0.05-0.28)^2 * 0.7}}{0.28} = 0.28 \text{ част.од.};$$

$$CV_{3AG} = 0,8 * 0,3 + 0,7 * 0,4 + 0,75 * 0,3 = 0,5229 \text{ част.од}$$

Таблиця 3.5 – Матриця вибору політики фінансування підприємства

n_{ef} \ CV_{3AG}	0.45-0.6	0,6-0,9	0,9-1,2	1,2-1,6
0.05-0.25	консервативна	Консервативна	помірна	помірна
0.25-0.5	консервативна	Помірна	помірна	агресивна
0.5-0.75	помірна	Агресивна	агресивна	агресивна

Модуль 4 задає аналіз рентабельності обороту (продажів), де слід визначати показник рентабельності продукції. Модулем 5 формуються критерії вибору політики фінансування потреби в основному та оборотному

капіталі, коли необхідно враховувати фактори доходності, сезонності та прибутковості операційно-комерційної діяльності підприємств.

При цьому спочатку визначається показник ефективності фінансування за формулою:

$$n_{EF} = (R_{ПРОД} / (BK_{CP} * CV_{ЗАГ})) \rightarrow \max \quad (3.10)$$

Підставляючи у формулу 3.10 розраховані раніше дані отримаємо показник ефективності фінансування внаслідок зміни ризику. Для ТОВ «Лайнер-1» отримаємо результат цього показника – 0,54.

У підмодулі 5.1 на підставі критеріальних значень показника ефективності фінансування і коефіцієнта фінансового левериджу з урахуванням факторів поведінки вартості, ризиковості та доходності встановлюється вибір політики формування активів.

Уданому випадку за табл.3.5 ТОВ «Лайнер-1» має помірну політику. Вона характеризується середнім рівнем фінансового ризику при запланованому рівні прибутковості капіталу. Перевагами цієї політики є забезпечення високих темпів розвитку підприємства при підтриманні нормального рівня його фінансової стійкості.

У табл. 3.6 наведено матрицю вибору тактики фінансування потреби ТОВ «Лайнер-1» у капіталі.

Таблиця. 3.6 – Матриця вибору тактики фінансування потреби в капіталі для ТОВ «Лайнер-1»

$T_u * \alpha_{УПОБ,К}$	Політика фінансування		
	Консервативна	Помірна	Агресивна
До 1 місяця	Прибуток, амортизація	Короткострокові кредити банку	Короткострокові кредити банку
1—3 місяці	Прибуток, амортизація	Короткострокові кредити банку, лізинг, комерційними кредитами	Короткостроковий комерційний кредити
Понад 3 місяці	Прибуток, амортизація, емісія акцій	Середньострокові кредити банку, чистий грошовий потік	Комерційний, банківський кредит кредиторська заборгованість

Отже, потреба підприємства у фінансуванні на термін до 1 місяця повинна забезпечуватися короткостроковими кредитами банків. Фінансування ТОВ «Лайнер-1» терміном 1 – 3 місяці повинно забезпечуватися короткостроковими кредитами, лізингом та комерційними кредитами. А фінансування на термін понад 3 місяці – чистими грошовими потоками (прибуток+амортизація) та середньостроковими кредитами.

Підмодуль 5.2 забезпечує механізми адаптації вибраної загальної політики фінансування потреби в капіталі щодо виконаної модулем 1 вартісно-часової структури попиту на кошти. Це відбувається у межах вибраної політики завдяки формуванню тактики структуризації. Вона будується на засадах визначення норми оборотного капіталу за к-тою продукцією, тривалістю циклу часу та коефіцієнтом сезонності варіювання потреби.

Модуль 6 відповідає за визначення ефективності пропонованої моделі. Ефективність моделі полягає у формуванні позитивного тренда коефіцієнта ефективності фінансування, який вимірюється показником зміни умов фінансування:

$$\gamma_{EF} = n_F^{PP} / n_{EF}^b \quad (3.11)$$

Розрахуємо показник змін умов фінансування ТОВ «Лайнер-1»:

$$0,6/0,54 = 1,11$$

Де відповідно базові (0,54) та проектні (0,6) значення коефіцієнта ефективності фінансування. При $u_{EG} > 1$ механізми моделі приводять до позитивного економічного ефекту. Тобто при цьому стає можливим поліпшення рівня управління капіталом підприємства.

Таким чином, моделювання оптимальної структури й тактики фінансування потреби в капіталі для ТОВ «Лайнер-1» за рахунок впливів тенденцій змін доходності активів, ризиковості бізнесу, вартості формування капіталу зумовлює можливість адаптації вартісно-часової структури активів до відповідної структури капіталу. Це призводить до зниження вартості фінансування, мінімізації операційних і фінансових ризиків, генерування прибутку тощо. Впровадження моделі управління вартісно-ризиковими факторами і часовими аспектами фінансування потреб в оборотному капіталі підприємств є доцільним, а її застосування приводить до обґрунтованого вибору політики фінансування за рахунок власного та позикового капіталу.

ВИСНОВКИ

У магістерській дипломній роботі досліджено теоретичні, методологічні та практичні аспекти управління капіталом підприємства та розроблено шляхи його удосконалення.

На основі проведеного дослідження зроблено такі висновки.

При дослідженні сутності поняття «капітал підприємства» з'ясовано, що він являє собою сукупність власних та позикових фінансових ресурсів, які авансовані у діяльність підприємства з метою її фінансування та отримання прибутку. Капітал підприємства розглядається у різних сутнісних аспектах. Він є складною, багатогранною економічною категорією.

При розгляді нормативно-правової бази управління капіталом підприємства визначено, що структура капіталу регулюється Господарським кодексом України. Окремі правові аспекти наведені у

Податковому кодексі України, Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Національних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку. Основною інформаційною базою для управління капіталом підприємства є фінансова звітність.

Розглянувши механізм управління капіталом підприємства визначено таке. Управління капіталом – це процес управління залученням фінансових ресурсів підприємства з різноманітних джерел у відповідності з потребами розвитку шляхом використання відповідних принципів і методів. Для здійснення управління капіталом підприємства, у тому числі власного та позикового, розробляється відповідна політика, визначаються цілі, завдання, принципи та етапи, які забезпечують механізм такого управління.

У роботі проведено аналіз діяльності ТОВ «Лайнер-1» та фінансових результатів, що її характеризують. Це криворізьке підприємство, яке здійснює виробництво робочого одягу та аксесуарів. Також дане підприємство здійснює діяльність посередників у торгівлі товарами широкого асортименту, у роздрібній торгівлі та інших видах роздрібною торгівлі в неспеціалізованих магазинах або через мережу інтернет. Аналіз господарської діяльності ТОВ «Лайнер-1» проводився за 2017-2021 роки. За 2022 рік статистичних даних не було, оскільки підприємство мало закриті контракти. Аналіз показав, що у цей період підприємство було прибутковим, ліквідним та мало стабільну ділову активність.

Зроблений аналіз капіталу ТОВ «Лайнер-1» показав його зростання впродовж всього аналізованого періоду. При цьому зростав як власний, так і позиковий капітал. Власний капітал був сформований переважно за рахунок статутного капіталу, іншого додаткового капіталу та нерозподіленого прибутку. А позиковий капітал переважно сформований за рахунок кредиторської заборгованості за товари, роботи та послуги, внутрішньої кредиторської заборгованості. Аналіз структури капіталу ТОВ «Лайнер-1» та співвідношення власного і позикового капіталу показав зниження фінансової

стійкості та збільшення щадєжності підприємства від позикового капіталу. Однак, підприємство все ж таки було фінансово стійким.

На основі розгляду переваг і недоліків методів оптимізації структури капіталу підприємства визначено, що доцільно застосовувати методіку оптимізації на основі розрахунку ефекту фінансового левериджу. Визначено, що залучення позикового капіталу було ефективним і призвезло до зростання прибутковості власного капіталу ТОВ «Лайнер-1».

Також запропоновано застосування компромісної моделі управління вартісно-ризиковими факторами та часовими аспектами фінансування потреб у капіталі ТОВ «Лайнер-1». На її основі проведено розрахунки показників, які дозволили здійснити вибір політики фінансування підприємства. Зроблено обґрунтування, що ТОВ «Лайнер-1» мало помірну політику, перевагами якої забезпечення високих темпів розвитку підприємства при підтриманні нормального рівня його фінансової стійкості. На основі матриці вибору тактики фінансування потреби в капіталі для ТОВ «Лайнер-1» визначено джерела такого фінансування за термінами їх залучення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України, 16.01.2003 р., №436-IV.// www.rada.gov.ua
2. Податковий кодекс України, 02.12.2010 р., № 2755-VI // www.rada.gov.ua
3. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16.07.1999.
4. НПСБО 1, Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до [...] Мінфін України; Наказ, Положення, Стандарт [...] від 07.02.2013 № 73
5. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ, МСФЗ для МСП, включаючи МСБО та тлумачення КТМФЗ, [...] IASB; Список, Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012.
6. Аналіз комерційної діяльності: навч. посіб. За заг. ред. І.В. Сіменко. Харків: НТІ. 2016. 416 с.
7. Афанасьєв М.В. Економіка підприємства.: навч. посібник. К.: Ліра К. 2013. 664 с.
8. Білик М.Д., Білик Т.О. Фінансові результати діяльності малих підприємств: оцінка та прогнозування: монографія. Київ: КНУТД, 2012. 280 с.
9. Бланк И.А. Управление капиталом. К.: "Ника-центр". 2002. 721 с.
10. Бойчик І.М. Економіка підприємства : навч. посібник. К.: Атіка. 2012. 480 с.
11. Бондар А.І., Ткаченко А.П. Сутність та шляхи підвищення ефективності фінансової діяльності підприємства. Сучасні проблеми економіки і підприємництва: збірник наукових праць. 2017. Вип. 19. С. 198-204.
12. Власова Н.О., Круглова О.А., Безгінова Л.І. Фінанси підприємств. Київ: Центр учбової літератури. 2007. 271 с.

13. Дудар А., Вакульчик О. Аналіз та оптимізація структури капіталу з метою підвищення рівня фінансової стійкості підприємства. Молодий вчений. 2018. № 1 (53). С. 878-882.
14. Економічний аналіз: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит». За ред. Ф.Ф.Бутинця. Житомир: ПП «Рута». 2003. 680с.
15. Економічний аналіз: навч. посібник. За ред. Волкової Н.А. Одеса: ОНЕУ. 2015. 310 с.
16. Єгорова О.В., Дорогань-Писаренко Л.О., Тютюнник Ю.М. Економічний аналіз: навч. посібник. Полтава: РВВД ПДАА. 2018. 290 с.
17. Коюда П. М., Ігуменцева Н. В., Спевакова Т. Р., Харченко В. Г. Економічний аналіз: навч. посіб. Х.: Компанія СМІТ. 2017. 69 с.
18. Кошельок Г. В., Терещенко О. М. Оптимізація співвідношення власного та позикового капіталу підприємства. Науковий вісник ХДУ. Серія «Економічні науки». 2016. Вип. 21. С. 116–121.
19. Кравчик Ю. В., Бойко Ю. С. Особливості фінансової звітності торговельних підприємств та найбільш ефективні методи її аналізу. Економіка та держава. 2017. № 10. С. 59-63.
20. Кузьмин В. М. Економіка підприємства та управлінська економіка : практикум / В. М. Кузьмин. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ. 2019. 51 с.
21. Кулик Т. П. Організація, планування і управління виробництвом : навч. посіб. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ. 2019. 232 с.
22. Кучменко В. О. Економічна сутність поняття капіталу підприємства та його структури. Економічний вісник університету. 2017. Вип. 33/1. С. 232–237. URL: <http://oaji.net/articles/2017/1900-1525423274.pdf>
23. Лубкей Н.П. Теоретичні засади управління капіталом підприємства. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку. 2019. Т.1. № 1. С. 38-45.

24. Мельник Л.Г. Економіка підприємства : навч. посібник. За ред. д.е.н., проф. Л.Г. Мельника. К.: Ліра К. 2012. 876 с.
25. Міщук Г.Ю., Джигар Т.М., Шишкіна О.О. Економічний аналіз: навч. посібник. Рівне: НУВГП. 2017. 156 с.
26. Мних Є.В., Барабаш Н. С. Фінансовий аналіз: підруч. для студентів ВНЗ. Київ: КНТЕУ. 2018. 535 с.
27. Нікола С. О. Фінанси підприємств : навч. посіб. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. 2020. 206 с.
28. Пономарьов Д. Е. Капітал підприємства: сутність та аналіз формування і використання. Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 5. С. 53–58
29. Роганова Г.О., Кравченко І.В. Прогнозування забезпеченості оборотним капіталом підприємства. Ефективна економіка. 2020. №2. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/2_2020/81.pdf
30. Румянцев М. В., Касьянова Н. В., Солоха Д. В., Тарасова О. О. Економічний аналіз і моделювання господарської діяльності підприємства: навч. посіб. для студентів ВНЗ. Хмельницький: Хмельниц. ун-т упр. та права. 2018. 297 с.
31. Сініцин О.О. Характеристика методів регулювання та оптимізації структури капіталу корпорації. Ефективна економіка. 2014. №4. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2927>
32. Семенов А.Г., Ярошевська О.В. Оптимізація структури капіталу підприємства за критерієм максимізації його рентабельності. Держава та регіони. Економіка та підприємництво. 2014. № 5. С. 117–128. URL: <https://docviewer.yandex.ua/view/193745859> (дата звернення: 07.05.2019).
33. Терещенко О.О., Конєва Т.А. Формалізація критеріїв політики фінансування підприємства. Проблеми системного підходу в економіці. 2020. №3(77)-2. URL: http://psae-jrnl.nau.in.ua/journal/3_77_2_2020_ukr/15.pdf
34. Турило А.М., Адаменко М.В. Фінансовий менеджмент (у схемах і таблицях). Кривий Ріг: Видавничий дім. 2012. 272 с.

35. Усатов І.А. Управління фінансами: навчальний посібник. Т: СПД Кравцов. 2017. 232 с.
36. Філіна Г.І. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури. 2009. 320 с.
37. Харчук С. А. Сучасні проблеми управління капіталом підприємства та шляхи їх вирішення. Економіка та держава. 2015. № 6. С. 110–113.
38. Чемчикаленко Р.А., Сергієнко К.А. Оптимізація структури капіталу підприємства. Інфраструктура ринку. 2019. Вип. 34. С. 298-303.
39. Щербань О. Д., Насібова О. В., Сухоруков Р. В. Методи регулювання та оптимізації структури капіталу підприємства. Економіка та держава. 2017. № 12. С.82-88.
40. Швець Ю.О., Кузнецова А.В. Особливості управління структурою капіталу промислового підприємства в умовах кризи. Вісник ХДУ. Серія Економічні науки. 2019. №35. С. 77-81
41. Юрченко Н. Б., Кравчук Р. С., Запихляк І. Б., Василик І. І. Економіка підприємства : навч. посіб. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ. 2018. 377 с.
42. Ярославський А. О. Економічна ефективність діяльності підприємства: теоретичний аспект. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2018. Вип. 20. Ч. 3. С.174-177.
43. Дропа Я.Б. Визначення оптимальної структури оборотного капіталу за критерієм максимізації рівня фінансової рентабельності .Вісник Львівської державної фінансової академії : зб. наук. праць. Сер.: Економічні науки. 2015. № 9. С. 361-368.

ДОДАТОК А

Звіт Про фінансові результати ТОВ «Лайнер-1» за 2018 р.

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	18382,1	16222,7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	17855,2	15670,9
Валовий: прибуток	2090	526,9	551,8
Збиток	2095		
Інші операційні доходи	2120	523,1	340,2
Адміністративні витрати	2130	799,4	765,1
Витрати на збут	2150		
Інші операційні витрати	2180		
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	250,6	126,9
Збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220	144,8	599,3
Інші доходи	2240		
Фінансові витрати	2250	154	
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270	133	44
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	108,4	684,9
Збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	27,1	485,4
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	81,3	199,5
Збиток	2355		

Продовження додатку А

Звіт Про фінансові результати ТОВ «Лайнер-1» за 2019 р.

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	21956,5	18382,1
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	20800,4	17855,2
Валовий: прибуток	2090	1156,1	526,9
Збиток	2095		
Інші операційні доходи	2120	601,5	523,1
Адміністративні витрати	2130	855,5	799,4
Витрати на збут	2150		
Інші операційні витрати	2180		
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	902,1	250,6
Збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220	185,4	144,8
Інші доходи	2240		
Фінансові витрати	2250	87	154
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270	192,5	133
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	808	108,4
Збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	202	27,1
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	606	81,3
Збиток	2355		

Продовження додатку А

Звіт Про фінансові результати ТОВ «Лайнер-1» за 2020 р.

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	23606,3	21956,5
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	21846,7	20800,4
Валовий: прибуток	2090	1759,6	1156,1
збиток	2095		
Інші операційні доходи	2120	2854,8	601,5
Адміністративні витрати	2130	877,7	855,5
Витрати на збут	2150		
Інші операційні витрати	2180	2275,9	
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	1460,8	902,1
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220	412,1	185,4
Інші доходи	2240		
Фінансові витрати	2250	13,3	87
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270	172	192,5
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	1687,6	808
збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	506,3	202
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	1181,3	606
Збиток	2355		

Продовження додатку А

Звіт Про фінансові результати ТОВ «Лайнер-1» за 2021 р.

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	27406,2	23606,3
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	22855,2	21846,7
Валовий: прибуток	2090	4551	1759,6
Збиток	2095		
Інші операційні доходи	2120	3750,8	2854,8
Адміністративні витрати	2130	1286,6	877,7
Витрати на збут	2150		
Інші операційні витрати	2180	2858,3	2275,9
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	4156,9	1460,8
Збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220	352,1	412,1
Інші доходи	2240		
Фінансові витрати	2250		13,3
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270		172
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	4509	1687,6
збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	1352,7	506,3
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	3156,3	1181,3
збиток	2355		

ДОДАТОК Б

Баланс ТОВ «Лайнер-1» на 31.12.2018 рік

Актив	Код рядку	На початок періоду	На кінець періоду
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1,5	1,2
первісна вартість	1001	1,8	1,8
накопичена амортизація	1002	0,3	0,6
Незавершені капітальні інвестиції	1005	104,2	104,2
Основні засоби	1010	3938,2	4105,2
первісна вартість	1011	7329,8	7721,5
Знос	1012	3391,6	3616,3
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035	105	874
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Інші необоротні активи	1090	4	5
Усього за розділом I	1095	4152,9	5089,6
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1275,4	1174,5
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	2815,3	3215,5
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	0	0
з бюджетом	1135	0	0
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	392,5	144,5
Поточні фінансові інвестиції	1160	2311,5	2554,4
Гроші та їх еквіваленти	1165	2138,1	1115,7
Витрати майбутніх періодів	1170	238	37
Інші оборотні активи	1190	0	0
Усього за розділом II	1195	9170,8	8241,6
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	13323,7	13331,2

Продовження додатку Б

Пасив	Код рядку	На початок періоду	На кінець періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	74,7	74,7
Капітал у дооцінках	1405	3621,4	3775,4
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	6964,2	7045,5
Неоплачений капітал	1425		
Вилучений капітал	1430		
Усього за розділом I	1495	10660,3	10895,6
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Цільове фінансування	1525		0
Усього за розділом II	1595	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	1645	1684,1
розрахунками з бюджетом	1620	487	341,5
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	32,3	12
розрахунками з оплати праці	1630	93,5	94,5
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665	0	37
Інші поточні зобов'язання	1690	405,6	266,5
Усього за розділом III	1695	2663,4	2435,6
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	13323,7	13331,2

Продовження додатку Б

Баланс ТОВ «Лайнер-1» на 31.12.2019 рік

Актив	Код рядку	На початок періоду	На кінець періоду
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1,2	0,5
первісна вартість	1001	1,8	1,8
накопичена амортизація	1002	0,6	1,3
Незавершені капітальні інвестиції	1005	104,2	104,2
Основні засоби	1010	4105,2	4321,8
первісна вартість	1011	7721,5	8054,8
знос	1012	3616,3	3733
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035	874	1540
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Інші необоротні активи	1090	5	5
Усього за розділом I	1095	5089,6	5971,5
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1174,5	1205,8
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	3215,5	5110,7
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	0	0
з бюджетом	1135	0	0
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	144,5	117,5
Поточні фінансові інвестиції	1160	2554,4	2587,4
Гроші та їх еквіваленти	1165	1115,7	633,7
Витрати майбутніх періодів	1170	37	37
Інші оборотні активи	1190	0	0
Усього за розділом II	1195	8241,6	9692,1
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	13331,2	15663,6

Продовження додатку Б

Пасив	Код рядку	На початок періоду	На кінець періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	74,7	74,7
Капітал у дооцінках	1405	3775,4	3951,5
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	7045,5	7651,5
Неоплачений капітал	1425		
Вилучений капітал	1430		
Усього за розділом I	1495	10895,6	11677,7
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	1684,1	2542,9
розрахунками з бюджетом	1620	341,5	81
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	12	48
розрахунками з оплати праці	1630	94,5	87,5
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665	37	37
Інші поточні зобов'язання	1690	266,5	1189,5
Усього за розділом III	1695	2435,6	3985,9
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	13331,2	15663,6

Продовження додатку Б

Баланс ТОВ «Лайнер» на 31.12. 2020 рік

Актив	Код рядку	На початок періоду	На кінець періоду
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	0,5	0
первісна вартість	1001	1,8	0
накопичена амортизація	1002	1,3	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	104,2	104,2
Основні засоби	1010	4321,8	4754,7
первісна вартість	1011	8054,8	8633,7
Знос	1012	3733	3879
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035	1540	2114,7
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	23,9
Інші необоротні активи	1090	5	6,3
Усього за розділом I	1095	5971,5	7003,8
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1205,8	1319,7
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	5110,7	7548,2
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	0	0
з бюджетом	1135	0	0
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	117,5	94,6
Поточні фінансові інвестиції	1160	2587,4	2685,2
Гроші та їх еквіваленти	1165	633,7	409,9
Витрати майбутніх періодів	1170	37	37
Інші оборотні активи	1190	0	0
Усього за розділом II	1195	9692,1	12094,6
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	15663,6	19098,4

Продовження додатку Б

Пасив	Код рядку	На початок періоду	На кінець періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	74,7	74,7
Капітал у дооцінках	1405	3951,5	4008,9
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	7651,5	8145,5
Неоплачений капітал	1425		
Вилучений капітал	1430		
Усього за розділом I	1495	11677,7	12229,1
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	2542,9	4768,2
розрахунками з бюджетом	1620	81	18,5
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	48	52,4
розрахунками з оплати праці	1630	87,5	94,1
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665	37	37
Інші поточні зобов'язання	1690	1189,5	1899,1
Усього за розділом III	1695	3985,9	6869,3
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	15663,6	19098,4

Продовження додатку Б

Баланс ТОВ «Лайнер-1» на 31.12. 2021 р.

Актив	Код рядку	На початок періоду	На кінець періоду
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	0	0
первісна вартість	1001	0	0
накопичена амортизація	1002	0	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	104,2	104,2
Основні засоби	1010	4754,7	5232,1
первісна вартість	1011	8633,7	9792,3
Знос	1012	3879	4560,2
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035	2114,7	2077,9
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	23,9	0
Інші необоротні активи	1090	6,3	6,8
Усього за розділом I	1095	7003,8	7421
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1319,7	1156
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	7548,2	7096,3
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	0	0
з бюджетом	1135	0	0
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	94,6	3595,3
Поточні фінансові інвестиції	1160	2685,2	8685,2
Гроші та їх еквіваленти	1165	409,9	8332,8
Витрати майбутніх періодів	1170	37	446
Інші оборотні активи	1190	0	0
Усього за розділом II	1195	12094,6	29311,6
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	19098,4	36732,6

Продовження додатку Б

Пасив	Код рядку	На початок періоду	На кінець періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	74,7	1419,2
Капітал у дооцінках	1405	4008,9	6583,5
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	8145,5	11301,8
Неоплачений капітал	1425		
Вилучений капітал	1430		
Усього за розділом I	1495	12229,1	19304,5
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	10000
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Усього за розділом II	1595	0	10000
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	4768,2	5424,3
розрахунками з бюджетом	1620	18,5	508,6
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	52,4	70
розрахунками з оплати праці	1630	94,1	153,2
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665	37	446
Інші поточні зобов'язання	1690	1899,1	826
Усього за розділом III	1695	6869,3	7428,1
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	19098,4	36732,6